

Bonum Pankki Oyj

**TOIMINTAKERTOMUS
JA TILINPÄÄTÖS**

1.1.–31.12.2017

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.2017	3
Toimintaympäristö	3
POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä	4
Bonum Pankin liiketoiminta.....	5
Taloudellinen asema.....	6
Osakkeet ja oma pääoma	9
Vakavaraisuuden hallinta, riskien hallinta ja riskiasema	9
Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä.....	15
Palkitsemisjärjestelmä	15
Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot	17
Talletussuoja.....	17
Yhteiskuntavastuu.....	17
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	17
Vuoden 2018 näkymät.....	17
Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä	17
TILINPÄÄTÖS 1.1.–31.12.2017	18
Tuloslaskelma	18
Laaja tuloslaskelma	18
Tase	19
Laskelma oman pääoman muutoksista	20
Rahavirtalaskelma.....	21
Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	22
Liite 2 Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet	31
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	40
Liite 3 Korkotuotot ja -kulut	40
Liite 4 Palkkiotuotot ja -kulut	40
Liite 5 Sijoitustoiminnan nettotuotot.....	41
Liite 6 Liiketoiminnan muut tuotot.....	41
Liite 7 Henkilöstökulut.....	41
Liite 8 Liiketoiminnan muut kulut	42
Liite 9 Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	42
Liite 10 Tuloverot	43
Liite 11 Rahoitusvarojen ja -velkojen tuloslaskelmaerät arvostusluokittain.....	44
Varoja koskevat liitetiedot.....	45
Liite 12 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	45
Liite 13 Käteiset varat.....	46
Liite 14 Lainat ja saamiset.....	46
Liite 15 Sijoitusomaisuus.....	46
Liite 16 Aineettomat hyödykkeet	47
Liite 17 Aineelliset hyödykkeet.....	48
Liite 18 Muut varat.....	48
Liite 19 Laskennalliset verot	48
Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot	50
Liite 20 Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	50
Liite 21 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	50
Liite 22 Muut velat	50
Liite 23 Oma pääoma.....	51
Muut liitetiedot.....	52
Liite 24 Annetut vakuudet.....	52
Liite 25 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	52
Liite 26 Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	52
Liite 27 Muut vuokrasopimukset	54
Liite 28 Lähipiiritiedot.....	54
Liite 29 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	54
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	55

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.2017

Toimintaympäristö

Suomen taloutta vuonna 2017 leimasi voimakas käänne kasvuun pitkäaikaisen heikon kasvun ajanjakson jälkeen. Finanssikriisin jälkeen Suomen talouden keskimääräinen kehitys oli jäänyt selvästi jälkeen yleisestä euroalueen kasvukehityksestä. Suomen talouden alhaisesta talouskasvusta johtuen myös työllisyyskehitys oli vaatimatonta ja julkisen sektorin velkaantuminen jatkui voimakkaana.

Euroopan keskuspankin massiivisella korko- ja rahanelyytyksellä tuettiin euroalueen toipumista finanssikriisistä. Suomessa tehdyt kilpailijamaita kalliimmat palkkaratkaisut merkitsivät kuitenkin kilpailukyyn kannalta epäedullista kehitystä, joka heikensi kykyä päästä mukaan euroalueen elpymiseen. Matala korkotaso auttoi kuitenkin osaltaan kotimaista yrityssektoria selviämään pitkittyneen heikon kasvun vaiheen yli.

Vuoden 2016 kesällä solmittu kilpailukyky sopimus leikkasi julkisen sektorin lomarahoja ja käytännössä jäädettiin palkankorotukset samanaikaisesti, kun työaika pidennettiin. Tämä omalta osaltaan paransi vientisektorin kilpailukykyä. Kotimaassa pitkään patoutunut investointikysyntä alkoi jo vuonna 2016 hiljalleen elpyä ja pääsi täyteen vauhtiin vuoden 2017 aikana. Ensimmäisenä elpyminen tapahtui rakentamisessa, josta se siirtyi vähitellen yritysten kone- ja laiteinvestointeihin, joita oli pitkään lykätty. Kun korkotaso säilyi edelleen poikkeuksellisen alhaisena ja maailmantalouden veto parani, pääsi Suomi lopulta mukaan positiiviseen talouskehitykseen.

Matala korkotaso on vaikuttanut pankkien toimintaympäristöön sekä myönteisesti että kielteisesti. Kuluttajat ovat kokeneet ajan otolliseksi lainanotolle ja siksi kotitalouksien velkaantuneisuus on noussut historiallisen korkealle tasolle. Myös maksuhäiriöiden määrät julkisissa rekistereissä ovat korkeimmalla tasolla koskaan. Erityisesti pääkaupunkiseudulla asuntojen hintataso on noussut monien ulottumattomiin.

Suomen talouden hyvän vireen odotetaan edelleen jatkuvan vuonna 2018, vaikka kasvuvauhdin odotetaan hieman hidastuvan. Kuluttajien ja julkisen sektorin korkea velkaantuneisuus ja työllisyyden edelleen matala taso ovat kuitenkin huolenaiheena. Myös maatalous on kärsinyt viime vuodet poikkeuksellisen huonosta kannattavuuskehityksestä, eikä mainittavaa parantumista ole näköpiirissä.

Erityisesti pankkitoimintaan vaikuttaa EU:n alueella edelleen jatkuva kehitys kohti pankkiunionia. Vuoden 2018 alusta siirtymäkauden jälkeen täysimääräisenä voimaantuleva maksuvalmiutta koskeva LCR-sääntely on yksi osa euroalueen yhtenäistä sääntökirjaa. Pankkien toimintaan vaikuttivat vuonna 2017 myös valmistautuminen muihin sääntelyympäristön muutoksiin, joista keskeisiä ovat 2018 alusta voimaantulevat maksupalveludirektiivi (PSD2) ja IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi sekä toukokuussa sovellettavaksi tulevat EU:n tietosuoja-asetus (GDPR) ja tietosuojadirektiivi.

POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkailla, pienyrityksille, maa- ja metsätalousyrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankki -ryhmän tavoitteissa korostuu terveen ja kannattavan liiketoiminnan lisäksi asiakaskokemuksen kehittäminen. POP Pankki -ryhmällä tarkoitetaan 31.12.2015 syntynyttä uutta juridista kokonaisuutta, jonka muodostavat POP Pankit ja POP Pankkiliitto osk sekä näiden määräysvallassa olevat yhteisöt. POP Pankki -ryhmän merkittävimmät asiakasliiketoimintaa harjoittavat yhtiöt ovat:

- 26 POP Pankkiliitto osk:n jäsenosuuspankkia, jotka käyttävät markkinointinimeä POP Pankki
- Bonum Pankki Oyj, joka on POP Pankkien keskusluottolaitos ja POP Pankkiliitto osk:n tytäryhtiö
- Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus

POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj ovat POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk:n jäsenluottolaitoksia. POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen yhteisvastuun piirissä.

Bonum Pankin liiketoiminta

Bonum Pankki Oyj kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään ja vastaa 26 POP Pankin keskusluottolaitospalveluiden tuottamisesta. Bonum Pankki on kuluneen vuoden aikana jatkanut edelleen palveluiden kehittämistä yhteenliittymän strategian mukaisesti. Palveluiden kehittämisellä Bonum Pankki pyrkii vahvistamaan POP Pankkien liiketoimintaa ja kustannustehokkuutta mahdollistamalla terveen ja kannattavan kasvun.

Tilikauden aikana Bonum Pankki on kasvattanut merkittävästi POP Pankeille tarjottavia Treasury-palveluja sekä valmistellut ja varmistanut pankkien tukkurahoituksen saatavuutta laskemalla liikkeeseen sijoitustodistuksia nimellisarvoltaan yhteensä 10 miljoonaa euroa. S&P Global Ratings vahvisti kesäkuussa Bonum Pankin pitkäaikaisen investointitason (investment grade) luottoluokituksen 'BBB' ja lyhytaikaisen luottoluokituksen 'A-2'. Näkymät ovat edelleen vakaat. Annettu luokitus heijastelee S&P Globalin käyttämien kriteerien mukaan tehtyä arviota, jossa analysoitiin muun muassa POP Pankki -ryhmän liiketoiminta-asemaa, taloudellista suoriutumista, pääoma- ja likviditeettipuskureita, riskiprofiilia sekä varainhankintaa. S&P Globalin antama vakaa näkymä kuvastaa POP Pankki -ryhmän vahvaa vakavaraisuutta, liiketoiminnan vakautta ja ennustettavuutta sekä odotuksia yhteenliittymän myötä paranevasta tehokkuudesta.

Yhteenliittymän sisäisenä pankkina Bonum Pankki antaa luottoja ja vastaanottaa talletuksia. Sisäisen pankin toiminta on kasvanut loppuvuoden 2017 aikana ja yhteenliittymän jäsenpankit ovat ottaneet luottoja Bonum Pankista liiketoimintansa rahoittamiseen.

Marraskuun alusta lähtien Bonum Pankki on vastannut POP Pankkien yhteenliittymän LCR-maksuvalmiusvaatimuksesta ja sen hallinnoinnista. Keskitetty maksuvalmiusvaatimuksen hallinta vähentää POP Pankkien vaatimukseen sitoutuvaa pääomaa ja pankeissa sen laskentaan käytettyä työaikaa. Bonum Pankin tase kasvoi noin 100 miljoonalla eurolla POP Pankkien uusien maksuvalmiusvaatimustalletusten myötä.

Syksystä lähtien Bonum Pankki on alkanut välittää POP Pankkien maksutapahtumia selvitykseen myös saman päivän aikana yöselvitykseen lähetettävien tapahtumien lisäksi. Maksun saaja voi muutoksen jälkeen saada maksusuorituksen tililleen SEPA-alueella jo maksupäivänä, vaikka tili on toisessa liikepankissa.

Keskusluottolaitospalveluiden lisäksi Bonum Pankki vastaa POP Pankkien asiakkaiden maksukorttien ja korttiluottojen myöntämisestä ja ylläpidosta. Bonum Pankki on Visa Europen osakkeenomistaja ja välittää Visan tavaramerkin alla toimivia korttituotteita. Bonum Pankki on jatkanut korttiprosessoinnin tehostamista vuoden aikana.

Vuoden 2017 aikana on jatkettu robotiikan hyödyntämistä eri työprosesseissa. Robotiikan avulla voidaan merkittävästi tehostaa prosesseja, vähentää manuaalipyöryä ja siitä mahdollisesti aiheutuvia virheitä.

POP Pankkiliitto vahvisti Bonum Pankin pääomia 10 miljoonalla eurolla loppuvuoden aikana.

Taloudellinen asema

TULOS

Bonum Pankki Oyj:n tilikauden tulos oli 118 tuhatta euroa (978 tuhatta euroa 1.1.-31.12.2016). Tilikauden tulos muodostuu pääosin POP Pankeille tarjotuista keskusluottolaitospalveluiden korko- ja palkkiotuotoista sekä korttiliiketoiminnan tuotoista. Pankin kulu-tuotto -suhde oli 88,48 prosenttia (76,71).

Pankin tuloslaskelmaerät ovat kehittyneet vuoteen 2016 verrattuna seuraavasti:

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016	Muutos-%
Korkotuotot	3 758	3 468	8,4
Korkokulut	-1 562	-991	57,6
Korkokate	2 196	2 476	-11,3
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	5 037	4 082	23,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	376	1 936	-80,6
Liiketoiminnan muut tuotot	612	1 228	-50,2
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	8 220	9 722	-15,5
Henkilöstökulut	-1 337	-1 216	9,9
Liiketoiminnan muut kulut	-5 936	-6 242	-4,9
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-588	-586	0,4
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-7 861	-8 044	-2,3
Arvonalentumistappiot lainoista ja saamisista	-210	-356	-41,0
Tulos ennen veroja	149	1 322	-88,7
Tuloverot	-31	-344	-91,0
Tilikauden tulos	118	978	-87,9

Pankin korkokatteeksi muodostui 2 196 tuhatta euroa (2 476). Laskua edellisvuoteen verrattuna oli 11 prosenttia. Matala korkotaso ja negatiiviset rahamarkkinakorot ovat edelleen haastavia pankin korkotuottojen osalta.

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 5 037 tuhanteen euroon (4 082). Palkkiotuotot ovat pääosin maksujenvälityspalkkioita ja korttiliiketoiminnan tuottoja.

Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 137 tuhanteen euroon (1 936). Vertailuvuoden tuottoja kasvattivat Visa-kaupasta saadut myyntivoitot 1 479 tuhatta euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot, yhteismäärältään 612 tuhatta euroa (1 228) koostuvat pääosin Bonum Pankin keskusluottolaitostoiminnan rakentamisesta POP Pankeilta perityistä maksuista.

Henkilöstökulut muodostuvat palkkakuluista sekä eläke- ja muista henkilösivukuluista. Henkilöstökulut olivat 1 337 tuhatta euroa (1 216).

Liiketoiminnan muut kulut laskivat hieman edellisvuoteen verrattuna ollen 5 936 tuhatta euroa (6 242).

TASE

Bonum Pankki Oyj:n tase kasvoi vuoden 2017 aikana 556 310 tuhanteen euroon (456 960 tuhatta euroa 31.12.2016). Tasetta kasvatti keskusluottolaitoksen roolin vahvistuminen yhteenliittymän pankkien maksuvalmiuden hallinnassa ja ryhmän maksuvalmiusaseman turvaamisessa poikkeustilanteissa.

Pankin tase-erät ovat kehittyneet edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Varat		
Käteiset varat	70 179	85 073
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	141 016	74 408
Lainat ja saamiset asiakkailta	35 791	38 556
Sijoitusomaisuus	305 497	254 638
Aineettomat hyödykkeet	1 833	2 364
Aineelliset hyödykkeet	39	53
Muut varat	1 711	1 556
Verosaamiset	244	312
Varat yhteensä	556 310	456 960
Velat		
Velat luottolaitoksille	405 688	326 899
Velat asiakkaille	4 801	3 613
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	109 713	99 521
Muut velat	3 682	4 558
Verovelat	456	685
Velat yhteensä	524 340	435 277
Oma pääoma		
Osakepääoma	10 000	10 000
Rahastot	20 556	10 387
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1 296	318
Tilikauden voitto (tappio)	118	978
Oma pääoma yhteensä	31 970	21 683
Velat ja oma pääoma yhteensä	556 310	456 960

KESKEISET TUNNUSLUVUT JA NIIDEN LASKENTAKAAVAT

AVAINLUVUT	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Kulu-tuotto -suhde, %	88,48	76,71	82,59
ROA %	0,05	0,22	0,14
ROE %	0,88	4,66	1,52
Vakavaraisuussuhde (TC) %	53,17	28,74	19,52
Omavaraisuusaste %	5,75	4,75	4,74

Kulu-tuotto -suhde, %

$$\frac{\text{Hallintokulut+ liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate + palkkiotuotot ja kulut, netto + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Vakavaraisuussuhde (TC), %

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Osakkeet ja oma pääoma

31.12.2017 Bonum Pankilla oli 900 000 osaketta, jotka ovat kokonaan POP Pankkiliitto osk:n omistuksessa. Bonum Pankilla ei ole hallussa yhtiön omia osakkeita.

Bonum Pankin osakepääoma 31.12.2017 oli 10 000 tuhatta euroa (10 000). Oma pääoma yhteensä oli 31 970 tuhatta euroa (21 683). Omaa pääomaa kasvatti POP Pankkiliiton tekemä pääomasijoitus 10 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuden hallinta, riskien hallinta ja riskiasema

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET JA ORGANISOINTI

Bonum Pankki Oyj:n riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaikki merkittävät liiketoiminnasta aiheutuvat riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja että niitä valvotaan säännöllisesti ja että ne ovat oikeassa suhteessa pankin riskinkantokykyyn. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että pankki ei ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä muodostuisi oleellista uhkaa pankin, keskusyhteisön tai koko yhteenliittymän vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Riskejä koskeva ohjeistus ja päätöksenteko noudattavat terveitä ja varovaisia liiketoiminnan periaatteita.

Merkittävimmät Bonum Pankin liiketoimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski ja korkoriski. Bonum Pankin liiketoiminnan suunnitteluun pohjautuva hallituksen vahvistama riskistrategia linjaa liiketoiminnan riskinottohalukkuuden. Liiketoimintaa harjoitetaan maltillisella riskitasolla niin, että riskit pystytään täysimääräisesti hallitsemaan.

Bonum Pankin hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, ohjeet ja rajoitteet liiketoiminnan riskitasoille sekä riskinottovaltuudet. Toimiva johto vastaa päivittäisen liiketoiminnan riskienhallinnasta riskirajoitteiden ja riskinottovaltuuksien puitteissa. Toimiva johto vastaa myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallintajärjestelmien riittävydestä. Bonum Pankin riippumaton riskienvalvonta vastaa liiketoiminnan riskirajoitteiden ja vakavaraisuuden valvonnasta sekä raportoinnista hallitukselle ja yhteenliittymän keskusyhteisön riippumattomalle riskienvalvontatoiminnolle. Bonum Pankin Compliance-toiminto valvoo, että pankki noudattaa toiminnassaan lakia, asetuksia, viranomaisten antamia

ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä yhteenliittymän keskusyhteisön antamia ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita.

Bonum Pankki Oyj on POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitos ja samalla jäsenluottolaitos. POP Pankkiliitto osk yhteenliittymän keskusyhteisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisesti riskienhallintajärjestelmien riittävyttä ja toimivuutta jäsenluottolaitoksissa. Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksille on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajoja, joilla varmistetaan siitä, että yksittäisen jäsenluottolaitoksen ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa.

Yhteenliittymän riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita, organisointia ja sisäisen valvonnan järjestämistä kuvataan tarkemmin POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen liitteessä 4. EU:n vakavaraisuusasetuksen N:o 575/2013 (CRR) edellyttämät riskejä koskevat tiedot on esitetty lisäksi ryhmän yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen Pilari III liitetiedoissa. POP Pankki -ryhmän tilinpäätös on saatavissa POP Pankkiliitto osk:n toimitiloista osoitteesta Hevosenkentä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

LIIKETOIMINNAN RISKIT

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia maksuvelvoitteitaan. Bonum Pankin liiketoiminnan luottoriski muodostuu likviditeettireservin sijoitustoiminnasta sekä pankkitoiminnasta, johon kuuluu korttiliiketoiminta ja muu vähittäispankki-toiminta. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa sijoitustoiminnasta ja muista asiakassuhteista syntyvien luottoriskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hallittavalle tasolle.

Bonum Pankin sijoitusomaisuus yhteensä oli tilikauden lopussa 305 497 tuhatta euroa (254 638). Likviditeettireserviin kuuluvat sijoitusomaisuuserät sisältävät valtioiden, kuntien, luottolaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, joista osa on vakuudellisia ja EKP vakuuskelpoisia arvopapereita. Lisäksi Bonum Pankilla oli likviditeettiportfolioon kuuluvia lyhytaikaisia pankkisaamia yhteensä 1 016

tuhatta euroa (20 408). Sijoitustoiminnan luottoriskiä hallitaan pääasiassa rajaamalla sijoituskohteiden luotokelpoisuutta sekä hajauttamalla sijoitusmaisuutta toimialoittain, vastapuolittain ja instrumenttiluokittain.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Korttiliiketoiminnan luottotappiot normalisoituivat ensimmäisen täyden toimintavuoden mukaiselle tasolle. Korttiliiketoiminnan luottoriskien hallinta perustuu maltilliseen luottopolitiikkaan, hakemuspisteytysmalliin sekä asiakkaan maksukyvyyn arviointiin. Muun pankkitoiminnan luottoriskien hallinta perustuu asiakkaan maksukyvyyn arviointiin sekä riittäviin ja turvaaviin vakuuksiin.

Korttiluottojen luottokanta pysyi tilikaudella vakaana päättyen 32 373 tuhanteen euroon (31 296). Vuonna 2017 korttiluotoista kirjattiin luottotappioita 233 tuhatta euroa (370) ja näistä on tehty saamisryhmäkohtaista arvonalentumisvarausta 117 tuhatta euroa (140). Muista pankkitoiminnan eristä ei ole kirjattu luottotappioita eikä niissä ole järjestämättömiä saamisia. Muut vähittäispankkitoiminnan lainasaamiset olivat yhteensä 3 418 tuhatta euroa (7 260).

Bonum Pankin yli 90 päivää erääntyneenä olleet saamiset olivat 0,88 prosenttia (0,98) luottokannasta. Pankin 30–90 päivää erääntyneenä olleet saamiset olivat vuoden 2017 lopussa 0,08 prosenttia (0,05) luottokannasta.

Luottoriskille alttiita tase-eriä oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 342 305 tuhatta euroa (313 602). Taseen ulkopuolisia sitovia luottolupauksia Bonum Pankilla oli 101 283 tuhatta euroa (84 865), jotka muodostuivat pääasiassa korttiluottojen vapaista luottolimiiteistä ja POP Pankkien maksuvalmiuslimiiteistä.

Bonum Pankin yhdelle asiakkaalle ja/tai asiakaskokonaisuudelle, myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää EU:n vakavaraisuusasetuksessa N:0 575/2013, muissa säädöksissä tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä.

Likviditeettiriskit

Likviditeettiriski voidaan jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rakenteelliseen rahoitusriskiin. Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa pankki ei suoriudu maksuvelvoitteestaan ilman

vaikeuksia. Rakenteellinen rahoitusriski tarkoittaa jälle-rahoitusriskiä, joka muodostuu taseen saamisten ja velkojen maturiteettieroista.

Likviditeettiriskeihin varaudutaan ylläpitämällä likviditeettireserviä, jonka turvin pankki kykenee selviytymään ilman ulkopuolista rahoitusta niin pitkään, että poikkeuksellisten olojen varalle laadittu rahoituksen jatkuvuus suunnitelma voidaan ottaa käyttöön täysimääräisesti. Likviditeettireservi muodostuu LCR kelpoisista likvideistä varoista, keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista varoista, sekä lyhyistä pankkisaamisista.

Maksuvalmiusriskin mittaamisen keskeinen tunnusluku on EU:n vakavaraisuusasetuksessa määritelty maksuvalmiusvaatimus (LCR). LCR-suhdeluvun vähimmäisvaatimus vuonna 2017 oli 80 prosenttia ja se nousi vuoden 2018 alusta 100 prosenttiin.

POP Pankkien yhteenliittymä siirtyi vuoden 2017 lopussa täyttämään ja raportoimaan LCR-vaateen yhteenliittymätasolla. Bonum Pankki vastaa keskusluottolaitoksena yhteenliittymän LCR-suhdeluvun hallinnasta ja seuraa jäsenpankkien maksuvalmiustilannetta. Bonum Pankki vastaa yhteenliittymän pitkäaikaisen rahoituksen hankinnasta ja toimii jäsenluottolaitosten sisäisenä pankkina. Bonum Pankin rahoitusrakenteen suunnittelu perustuu koko yhteenliittymän likviditeetti- ja rahoitussuunnitteluun sekä keskusyhteisön niille antamiin tavoitteisiin ja ohjauksirajoihin. POP Pankkien yhteenliittymän LCR-suhdeluku oli vuoden 2017 lopussa 148,6 prosenttia (220,5).

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen tai muiden markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja vakavaraisuuteen. Markkinariskin hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa riskit hyväksyttävälle tasolle ja seurata riskiasemaa ajantasaisesti. POP Pankkien yhteenliittymässä keskusyhteisön hallitus vahvistaa markkinariskistrategian ja markkinariskin hallinnan ohjeet, jotka luovat pohjan markkinariskin hallinnalle Bonum Pankissa. Bonum Pankin hallitus vahvistaa markkinariskeille asetettavat enimmäismäärät ja sijoitussuunnitelman. Vakavaraisuuden hallintaprosessi on keskeinen rahoitustaseen sisältämän markkinariskin mittaamisen ja seurannan prosessi, jossa tehdään markkinariskille pääomavaruksia.

Korkoriski

Bonum Pankin liiketoiminnan merkittävin markkinariski on korkoriski. Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten vaikutusta taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon tai korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- ja erääntymisajankohdista. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on vakauttaa pankin taseen korkoriski tasolle, jossa liiketoiminta on kannattavaa, mutta tulos tai vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa.

Korkoriskiä syntyy likviditeettireservin sijoitustoiminnasta sekä pankkiliiketoiminnan rahoitustaseesta. Bonum Pankki ei käyttänyt johdannaisia vuonna 2017.

Bonum Pankki seuraa korkoriskiä taseen nykyarvomenetelmällä ja dynaamisella tulo-riskimallilla kuukausittain. Nykyarvomenetelmä mittaa taseen laskennallisen markkina-arvon muutosta korkojen muuttuessa. Nykyarvomenetelmässä taseen markkina-arvo lasketaan yksittäisten tase-erien odotettujen kassavirtojen nykyarvona. Korkeherkkyyssmittareilla seurataan lähinnä sijoituserien korko- ja luottospread-muutoksien aiheuttamia markkina-arvojen muutoksia eri korkoskenaarioissa. Tuloriskimallilla ennustetaan suunnitellun taseen korkokatteiden kehitystä ja muutosta erilaisissa markkinakorkoskenaarioissa seuraavan viiden vuoden aikajänteellä.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa olennaiset liiketoiminnan operatiiviset riskit ja minimoida niiden toteutumismahdollisuus ja vaikutukset. Tavoitteeseen pyritään henkilöstön jatkuvalla kehittämisellä ja kattavilla toimintaohjeilla sekä sisäisen valvonnan toimenpiteillä muun muassa eriyttämällä mahdollisuuksien mukaan asioiden valmistelu, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka riskienvalvonta katselmoi. Pankki tekee vuosittain operatiivisten riskien itsearvioinnin tekemiensä riskikartoitusten perusteella, joissa hyödynnetään operatiivisten riskien tapahtuma-

seurantaa. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuus suunnittelulla.

Strateginen riski

Strategisella riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen nähden väärän strategian tai liiketoimintamallin valinnasta johtuvia menetyksiä. Menetykset voivat johtua myös strategian toteuttamisen epäonnistumisesta, kilpailuympäristön odottamattomista muutoksista tai liian hitaasta reagoinnista muutoksiin.

Liiketoimintasuunnitelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden mukaisesti Bonum Pankin on pystyttävä varmistamaan POP Pankkien tarvitsemat perustoiminnot. Potentiaalisia strategisia uhkakuvia on huomioitu pääomatarvetta arvioitaessa. Laaditussa strategiassa keskitytään yhteenliittymän jäsenpankkien tarvitsemien keskusluottolaitostojen ja korttiliiketoiminnan vakiinnuttamiseen.

Strategisia riskejä pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuosittaiset suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään analyysejä POP Pankki -ryhmän tilasta ja liiketoiminnan kehityksestä sekä analyysejä ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

VAKAVARAISUUDEN HALLINTA

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa Bonum Pankin pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan pankin liiketoimintasuunnitelman toteuttamisesta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan pankin jatkuva ja häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi koko yhteenliittymän ja muiden jäsenluottolaitosten liiketoiminnan suunnitteluun.

Pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastaamaan riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Pääomasuunnitelman laatimisessa käytetään keskusyhteisön riskienhallinnan määrittelemiä laskentamenetelmiä.

Bonum Pankin omat varat muodostuvat osakepääomasta, kertyneistä voittovaroista sekä muista vapaista rahastoista, joista vähennetään EU:n vakavaraisuusasetus N:o 575/2013 mukaiset vähennyserät. Vuoden 2017 lopussa Bonum Pankin omat varat yhteensä olivat 30 288 tuhatta euroa (18 685), joka muodostui kokonaisuudessaan ydinpääomasta (CET1).

Vuoden 2017 lopussa Bonum Pankin vakavaraisuus oli hyvällä tasolla. Pankin vakavaraisuussuhde oli 53,2 prosenttia (28,7) ja ydinpääoman suhde riskipainotettuihin eriin 53,2 prosenttia (28,7). Bonum Pankki ei lue tilikauden aikana kertynyttä voittoa omiin varoihin. Bonum Pankin vakavaraisuuteen vaikutti erityisesti pääomien vahvistaminen 10 miljoonalla eurolla vuoden 2017 lopussa. Tällä varaudutaan keskusluottolaitoksen liiketoiminnan tehostamiseen ja laajenemiseen tulevina vuosina. Taseen loppusumma kasvoi vuoden aikana noin 100 miljoonaa euroa yhteenliittymän LCR-suhdeluvun hallintavastuun siirtymisen johdosta, mutta likvidien varojen allokaatiomuutokset ovat edelleen pienentäneet riskipainotettujen saamisten määrää.

Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja ydinpääomalle 4,5 prosenttia. Vuoden 2015 alussa otettiin 8 prosentin vähimmäisvakavaraisuusvaatimuksen lisäksi käyttöön kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 prosenttia sekä muuttuva lisäpääomavaatimus, jonka viranomaiset voivat tarvittaessa asettaa 0–2,5 prosentin tasolle. Finanssivalvonta ei ole toistaiseksi asettanut muuttuvaa lisäpääomavaatimusta suomalaisille vastuille.

Bonum Pankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain laadittavassa puolivuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

VAKAVARAISUUDEN YHTEEVETO (1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	31 851	20 705
Vähennykset ydinpääomasta	-1 563	-2 020
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	30 288	18 685
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0	0
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1=CET1+AT1)	30 288	18 685
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	0	0
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0	0
Toissijainen pääoma (T2)	0	0
Omat varat yhteensä (TC=T1+T2)	30 288	18 685
Riskipainotetut erät yhteensä	56 970	65 014
- josta luottoriskin osuus	42 213	53 948
- josta vastuun arvonokkaisuriski (CVA)	0	0
- josta markkinariskin osuus (valuuttariski)	998	0
- josta operatiivisen riskin osuus	13 758	11 066
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5%)	1 424	1 625
Vastasyklinen pääomapuskuri	63	60
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	53,17 %	28,74 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	53,17 %	28,74 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	53,17 %	28,74 %
Vähimmäisomavaraisuusaste		
Ensisijainen pääoma (T1)	30 288	18 685
Vastuut yhteensä	572 016	463 362
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	5,29 %	4,03 %

SISÄINEN VALVONTA

Sisäisellä valvonnalla pyritään varmistumaan siitä, että organisaatio toimii säännösten mukaisesti, hallitsee riskejä kattavasti ja että organisaation toiminta on tehokasta ja luotettavaa. Bonum Pankin sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että pankissa eri tasoille asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan sovittuja ja asetettuja sisäisen valvonnan ohjeita noudattaen. Sisäinen valvonta on pankin sisältä käsin tapahtuvaa hallintoelinten ja organisaation itsensä hoitamaa tarkailua ja kohdistuu ensi sijassa toiminnan tilaan, laatuun ja tuloksiin. Sisäistä valvontaa suorittavat hallitus, toimitusjohtaja, toimiva johto, esimiehet ja toimihenkilöt. Lisäksi toimihenkilöillä on velvollisuus ilmoittaa poikkeamista ja laittomuuksista niitä havaitessaan.

SISÄINEN TARKASTUS

Yhteenliittymän keskusyhteisö vastaa keskitetysti sisäisen tarkastuksen ohjaamisesta ja järjestämisestä yhteenliittymän keskusyhteisössä, jäsenluottolaitoksissa sekä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä.

Pankin sisäinen tarkastus perustuu yhteenliittymän keskusyhteisön hallituksen ja hallintoneuvoston vahvistamiin sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteisiin ja keskusyhteisön hallituksen hyväksymään tarkastussuunnitelmaan.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyyden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan ensisijaisesti pankin hallitukselle.

Pankin hallitus käsittelee sisäisen tarkastuksen laatimat tarkastusyhteenvedot suoritettujen tarkastusten jälkeen. Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti, yhteenvedon omaisesti toiminnastaan ja havainnoistaan keskusyhteisön hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle (hallintoneuvostolle), hallituksen tarkastusvaliokunnalle (keskusyhteisön hallitukselle) ja toimitusjohtajalle.

Pankissa vuoden aikana toteutetut sisäiset tarkastukset on suorittanut PricewaterhouseCoopers Oy.

BONUM PANKIN HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 17.3.2017 vahvistettiin vuoden 2016 tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Bonum Pankki Oyj:n hallitukseen kuului tilikaudella viisi jäsentä. Hallitus on kokoontunut vuoden aikana 14 kertaa.

Hallituksen varsinaiset jäsenet olivat:

Hallituksen puheenjohtaja
31.8.2017 saakka

Ossi Karesvuo
toimitusjohtaja

Hallituksen puheenjohtaja
1.9.2017 alkaen

Kirsi Salo
toimitusjohtaja

Jäsen
17.3.2017 saakka

Ilkka Harjunpää
toimitusjohtaja

Jäsen

Hanna Linna
toimitusjohtaja

Jäsen
17.3.2017 alkaen

Pekka Lemettinen
toimitusjohtaja

Jäsen

Timo Hulkko
johtaja

Jäsen

Mikael Zilliacus
lakiasianjohtaja

Bonum Pankin toimitusjohtajana toimi tilikauden aikana **Anders Dahlqvist** ja hänen sijaisenaan **Lassi Vepsäläinen**.

31.12.2017 pankin palveluksessa oli 16 henkilöä, kaikki kokoaikaisia vakituisessa työsuhteessa. Työntekijöiden ammatillista osaamista ylläpidetään ja kehitetään pankin tarpeiden, muuttuvan toimintaympäristön sekä henkilöiden yksilöllisten osaamisvaatimusten ja niissä tapahtuvien muutosten mukaisesti.

TILINTARKASTUS

Yhtiön varsinaisena tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT **Johanna Gråsten**.

Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Pankin toimintoja ohjaa osakkeenomistaja, joka käyttää päätösvaltaansa yhtiökokouksessa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Yhtiökokous päättää pankin voitonjaosta ja valitsee hallituksen jäsenet.

Pankkia edustaa ja sen toimintaa johtaa hallitus. Pankin operatiiviset päätökset pankin liiketoiminnasta ja strategisista asioista tekee pankin hallitus. Hallituksen työskentely perustuu pankin yhtiöjärjestykseen, yhtiökokouksen päätöksiin ja lainsäädäntöön. Pankin toimitusjohtaja vastaa pankin operatiivisesta toiminnasta hallitukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan antamien määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on annettava selvitys yhteisöistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on tehtävää vastaanottaessaan annettava Finanssivalvonnan määräyksen mukainen sopivuus- ja luotettavuusselvitys.

Bonum Pankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmä on julkistettu Pankin nettisivuilla osoitteessa http://www.bonumpankki.fi/fi_FI/governance/.

Palkitsemisjärjestelmä

PALKITSEMISJÄRJESTELMÄN MÄÄRITTELYSSÄ KÄYTETTY PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSI

Pankin hallitus vastaa palkitsemisasiosta. Pankilla ei ole palkitsemisjärjestelmän hallinnointia varten hallituksen nimeämää palkitsemisvaliokuntaa. Sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi pankin suppean liiketoiminnan vuoksi. Pankin hallitus valvoo palkitsemisjärjestelmän noudattamista sekä arvioi sen toimivuutta vuosittain.

Pankin Compliance-toiminto todentaa kerran vuodessa, onko pankin hallituksen hyväksymää palkitsemisjärjestelmää noudatettu. Valvontatoiminnoissa työskentelevän henkilön palkkio ei ole riippuvainen sen liiketoiminnan tuloksesta, jota hän valvoo.

PALKITSEMISEN JA TULOKSEN VÄLINEN SUHDE

Palkitsemisjärjestelmän tulee olla pankin liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukainen ja sen

tulee vastata pankin pitkän aikavälin etua. Sen tulee myös olla sopusoinnussa pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa sekä edistää niitä.

SUORITUSTEN ARVIOINNINNA KÄYTETYT PERUSTEET JA RISKIPERUSTEISET PALKKIOIDEN MÄÄRÄN MUUTOKSET, LYKKÄÄMISKÄYTÄNTEET JA PALKKIOIDEN MAKSAMISPERUSTEET

Pankissa kenenkään palkkionsaajan muuttuva palkkio ei voi ylittää 50.000 euroa yhden vuoden ansaintajak-solta. Pankki voi päättää muuttuvien palkkioiden maksamatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain siinä tapauksessa, että pankin vakavaraisuus on heikentynyt alle 13 prosenttiin.

Palkansaajalle maksettava eroraha tai muu korvaus voidaan maksaa, jos palvelussuhde päättyy ennenaikaisesti. Maksamisessa otetaan huomioon yllä mainitut periaatteet ja maksamisperusteet laaditaan siten, ettei korvaus johda epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen. Korvauksen maksamisesta päättää hallitus.

PALKKIOIDEN KIINTEIDEN JA MUUTTUVIEN OSIEN SUHDE

Pankin palkitsemisjärjestelmässä muuttuvat palkkiot voivat olla enintään 20 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

MUUTTUVIEN PALKKIOIDEN JA MUIDEN LUONTOIS-ETUJEN MÄÄRITTÄMISESSÄ SOVELLETTAVAT KESKEISET PARAMETRIT JA PERUSTEET

Pankin muuttuviin palkkioihin sovelletaan seuraavia periaatteita:

1. Muuttuvien palkkioiden maksuperusteet päätetään ja tiedotetaan palkkionsaajille etukäteen. Ilman etukäteen asetettua ja tiedotettua maksuperustetta hallitus voi kuitenkin palkita työntekijää poikkeuksellisen hyvästä suorituksesta enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavalla palkkiolla.
2. Palkkion on perustuttava kokonaisarviointiin palkkionsaajan ja asianomaisen toiminnon suorituksesta. Suoritusta arvioitaessa on huomioitava se, miten suoritus on toteutunut pitkällä aikavälillä.

3. Maksettavien palkkioiden määrissä on otettava huomioon ainakin arviointihetkellä tiedossa olevat sekä tulevat riskit, pääomakustannukset ja tarpeellinen maksumalmius.

4. Oikeus muuttuvaan palkkioon voi syntyä palkkionsaajalle ja se voidaan maksaa hänelle vain, jos palkkionsaaja ei ole menetellyt luottolaitosta velvoittavien säännösten, ohjeiden tai luottolaitoksen määrittelemien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen vastaisesti taikka teollaan tai laiminlyönnillään myötävaikuttanut tällaiseen menettelyyn. Muuttuva palkkio on myös voitava jättää maksamatta tai periä takaisin, jos kyseinen menettely tulee luottolaitoksen tietoon vasta palkkion määräytymisen tai maksamisen jälkeen.

5. Pankki voi sitoutua ehdottomaan (ei takaisin perimisen mahdollisuutta) palkkion maksamiseen ainoastaan erityisen painavista syistä ja edellyttäen, että luvattu palkkio kohdistuu ainoastaan palkkionsaajan palvelusuhteen ensimmäiseen vuoteen.

YHTEENLASKETUT PALKITSEMISTA KOSKEVAT TIEDOT TOIMIVAN JOHDON JA NIIDEN HENKILÖSTÖN JÄSENTEN OSALTA, JOIDEN TOIMINNALLA ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS LAITOKSEN RISKIPROFIILIIN

Pankissa pidetään luetteloa seuraavista henkilöistä ja heille maksetuista palkkioista:

1. Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet,
2. Muu henkilö, jonka toiminnalla on olennainen vaikutus keskusyhteisön tai yhteenliittymän riskiasemaan,

3. Henkilöt, jotka työskentelevät riskien valvontatoiminnossa riskienhallintatehtävissä, Compliance-toiminnossa tai sisäisen tarkastuksen toiminnossa,

4. Muu henkilö, jonka palkkioiden kokonaismäärä ei merkittävästi poikkea 1 ja 2 kohdissa tarkoitetulle henkilölle määräytyvän palkkion kokonaismäärästä

TOTEUTUNEET PALKKIOT

Pankissa ei ole tilikauden aikana maksettu muuttuvia palkkioita, aloitusrahoja tai erorahoja. Työsopimuksissa ei ole sovittu erorahoista.

Pankissa ei tilikauden aikana ole maksettu yli miljoonan euron palkkiota.

Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot

Bonum Pankin pankkijärjestelmä on ulkoistettu Oy Samlink Ab:iin, josta yhteenliittymän jäsenosuuspankit omistavat 5,24 prosenttia. Bonum Pankin kirjanpito on hoidettu Oy Samlinkin Ab:n täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Bonum Pankin maksusanomien välitys on hoidettu Tieto Oyj:n ylläpitämän SWIFT Service Bureaun kautta pois lukien POP Pankki -ryhmän sisäiset maksut.

Korttiliiketoimintaan kuuluvat palvelut on ulkoistettu Oy Samlink Ab:lle, Nets Oy:lle, Intrum Justitia Oy:lle ja TAG Oy:lle.

Talletussuoja

Bonum Pankki kuuluu talletussuojarahastoon, joka turvaa tallettajan saamiset pankilta 100 000 euroon saakka. Talletuspankkien yhteenliittymän jäsenenä olevia talletuspankkeja pidetään talletussuojan kannalta yhtenä talletuspankkina. Tämän johdosta saman tallettajan talletussuoja kaikista POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksissa (POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj) olevista talletuksista on yhteensä 100 000 euroa. Bonum Pankin toiminta keskittyy yhteenliittymän jäsenosuuspankeille tarjottaviin keskusluottolaitospalveluihin, joten talletussuojarahaston merkitys on vähäinen.

Yhteiskuntavastuu

POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä on kerrottu POP Pankki -ryhmän yhteiskuntavastuusta. Bonum Pankin yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan Bonum Pankin vastuuta yritystoimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan ja yrityksen sidosryhmiin. Toimimalla POP Pankkien keskusluottolaitoksena Bonum Pankki omalta osaltaan tukee paikallisten POP Pankkien yhteiskuntavastuuta.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Bonum Pankin hallitus on käynnistänyt hakuprosessin uuden toimitusjohtajan valitsemiseksi. Anders Dahlqvist jätti toimitusjohtajan tehtävän tammikuussa 2018 ja hänen tilalleen väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi nimi-

tetty Marjo Orrenmaa on eronnut yhtiön palveluksesta. Bonum Pankin toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa toistaiseksi Kirsi Salo, joka toimi 29.1.2018 asti Bonum Pankin hallituksen puheenjohtajana. Kirsi Salon erottua hallituksesta hallituksen puheenjohtajaksi valittiin POP Pankkiliitto osk:n toimitusjohtaja Pekka Lemettinen.

Bonum Pankilla ei ole muita sellaisia merkittäviä tapahtumia tilinpäätöspäivän jälkeen, joilla olisi olennaista vaikutusta tilinpäätöksessä esitettyyn informaatioon.

Vuoden 2018 näkymät

Bonum Pankki valmistelee uusia, yhteenliittymän pankkien liiketoimintaa tukevia palveluita ja tuotteita vuoden 2018 aikana. Palveluiden keskittäminen on kustannusrakenteen hallinnassa ja osaamisen kasvattamisessa keskeisessä roolissa. Keskittämällä voidaan myös paremmin mahdollistaa työvaiheiden automatisointia robotiikan avulla. Bonum Pankin liikkeelle laskemien maksukorttien käytön ja myynnin tehostamista jatketaan yhdessä POP Pankkien kanssa virtaviivaistamalla kortti-prosessointia.

Yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimuksen hallinnan keskittäminen Bonum Pankkiin kasvattaa sen tasetta ja tehostaa yhteenliittymän likviditeetin käyttöä. Pankin sijoitustoiminnan luonne muuttuu siten, että valtaosa sijoituksista tullaan tekemään LCR-asetuksen mukaisesti alhaisimman riskiluokan erittäin likvideihin arvopapereihin. Korkokatteeseen keskittämällä ei ole merkittävää vaikutusta.

Vuoden 2018 tuloksen arvioidaan muodostuvan positiiviseksi.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Bonum Pankin jakokelpoiset voittovarot olivat 1 414 tuhatta euroa.

Bonum Pankin hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto 118 tuhatta euroa kirjataan kertyneisiin voittovaroihin eikä osinkoa jaeta.

TILINPÄÄTÖS 1.1.–31.12.2017

TULOSLASKELMA

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016	Muutos-%
Korkotuotot	Liite 3	3 758	3 468	8,4
Korkokulut	Liite 3	-1 562	-991	57,6
Korkokate		2 196	2 476	-11,3
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	Liite 4	5 037	4 082	23,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	Liite 5	376	1 936	-80,6
Liiketoiminnan muut tuotot	Liite 6	612	1 228	-50,2
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		8 220	9 722	-15,5
Henkilöstökulut	Liite 7	-1 337	-1 216	9,9
Liiketoiminnan muut kulut	Liite 8	-5 936	-6 242	-4,9
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	Liite 9	-588	-586	0,4
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-7 861	-8 044	-2,3
Arvon alentumistappiot lainoista ja saamisista	Liite 14	-210	-356	-41,0
Tulos ennen veroja		149	1 322	-88,7
Tuloverot	Liite 10	-31	-344	-91,0
Tilikauden tulos		118	978	-87,9

LAAJA TULOSLASKELMA

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016	Muutos-%
Tilikauden tulos		118	978	-87,9
Muut laajan tuloksen erät				
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käyvän arvon rahaston muutos				
Myytävissä olevien sijoitusten arvostuksista	Liite 23	168	468	-64,0
Tilikauden laaja tulos		287	1 446	-80,2

Bonum Pankki on POP Pankkiliitto osk:n kokonaan omistama tytäryritys.

TASE

(1 000 €)	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Varat			
Käteiset varat	Liite 13	70 179	85 073
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Liite 14	141 016	74 408
Lainat ja saamiset asiakkailta	Liite 14	35 791	38 556
Sijoitusomaisuus	Liite 15	305 497	254 638
Aineettomat hyödykkeet	Liite 16	1 833	2 364
Aineelliset hyödykkeet	Liite 17	39	53
Muut varat	Liite 18	1 711	1 556
Verosaamiset	Liite 19	244	312
Varat yhteensä		556 310	456 960
Velat			
Velat luottolaitoksille	Liite 20	405 688	326 899
Velat asiakkaille	Liite 20	4 801	3 613
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Liite 21	109 713	99 521
Muut velat	Liite 22	3 682	4 558
Verovelat	Liite 22	456	685
Velat yhteensä		524 340	435 277
Oma pääoma			
Osakepääoma	Liite 23	10 000	10 000
Rahastot	Liite 23	20 556	10 387
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	Liite 23	1 296	318
Tilikauden voitto (tappio)		118	978
Oma pääoma yhteensä		31 970	21 683
Velat ja oma pääoma yhteensä		556 310	456 960

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(1 000 €)	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	10 000	387	10 000	1 296	21 683
Tilikauden laaja tulos					0
Tilikauden tulos				118	118
Muut laajan tuloksen erät		168			168
Muut muutokset			10 000		10 000
Oma pääoma 31.12.2017	10 000	556	20 000	1 414	31 970

(1 000 €)	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016	10 000	-81	10 000	318	20 237
Tilikauden laaja tulos					0
Tilikauden tulos				978	978
Muut laajan tuloksen erät		468			468
Oma pääoma 31.12.2016	10 000	387	10 000	1 296	21 683

RAHAVIRTALASKELMA

(1 000 €)	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	118	978
Oikaisut tilikauden tulokseen	595	917
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-125 038	-129 262
Saamiset luottolaitoksilta	-77 000	-52 095
Saamiset asiakkailta	2 765	5 401
Saamistodistukset	-50 333	-82 637
Sijoitusomaisuus	-315	-268
Muut varat	-155	337
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	89 293	27 931
Velat luottolaitoksille	78 789	-63 302
Velat asiakkaille	1 188	-3 394
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	10 193	99 521
Varaukset ja muut velat	-876	-4 894
Maksetut tuloverot	-235	-28
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-35 266	-99 465
Investointien rahavirta		
Muiden sijoitusten lisäykset	-	-1
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-42	-21
Investointien rahavirta yhteensä	-42	-22
Rahoituksen rahavirta		
Pääomasijoitus	10 000	-
Rahoituksen rahavirta yhteensä	10 000	0
Rahavarojen muutos		
Rahavarat tilikauden alussa	96 481	195 967
Rahavarat tilikauden lopussa	71 195	96 481
Rahavarojen nettomuutos	-25 285	-99 486
Saadut korot	3 746	3 843
Maksetut korot	1 559	1 033
Saadut osingot	5	1
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	595	917
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	-23	-13
Poistot	588	586
Muut	31	344
Rahavarat		
Käteiset varat	70 179	85 073
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	1 016	11 408
Yhteensä	71 195	96 481

YLEISTÄ

Bonum Pankki Oyj ja POP Pankki -ryhmä

Bonum Pankki Oyj (jäljempänä Bonum Pankki) on POP Pankkiliitto osk:n kokonaan omistama tytäryritys ja POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitos, joka toimii POP Pankkiliitto osk:n jäsenosuuspankkien (POP Pankkien) keskusluottolaitoksena. Bonum Pankki hoitaa POP Pankkien maksuliiketeilejä ja välittää POP Pankkien ja muiden pankkien asiakkaiden väliset maksutapahtumat, hoitaa POP Pankkien vähimmäisvarantotalletukset Suomen Pankkiin, ottaa vastaan POP Pankkien talletuksia ja myöntää POP Pankeille maksuvalmiuden hoitoon tarvittavia luottoja. Lisäksi Bonum Pankki hoitaa POP Pankkien yhteenliittymän maksuvalmiuden hallintaa ja toimii rahoituksen tukkuurilla laskemalla liikkeeseen sijoitustodistuksia ja senior-ehtoisia vakuudettomia joukkovelkakirjalainoja. Bonum Pankin tehtäviin kuuluu myös POP Pankkien asiakkaiden Visa-kortteihin liittyvien toimintojen hoitaminen. Bonum Pankki on toiminut POP Pankkien maksukorttien liikkeeseenlaskijana kesäkuusta 2015 lähtien.

Bonum Pankin kotipaikka on Espoo. Jäljennös Bonum Pankin tilinpäätöksestä on saatavissa Bonum Pankki Oyj:n toimitiloista osoitteesta Hevosenkä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.bonumpankki.fi.

Bonum Pankki kuuluu POP Pankki -ryhmään. POP Pankki -ryhmä muodostuu POP Pankkien yhteenliittymästä ja sen määräysvallassa olevista yhtiöistä. Ryhmä harjoittaa pankki- ja vakuutus toimintaa. POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä toimii POP Pankkiliitto osk ja sen jäsenpankkeja ovat Bonum Pankin lisäksi 26 osuuspankkia. POP Pankkien yhteenliittymä on talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jonka jäsenillä on vastuu toistensa veloista ja sitoumuksista.

POP Pankkien keskusyhteisö on laatinut talletuspankkien yhteenliittymää koskevan lain mukaisesti POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen. Jäljennös POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi tai keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkä 3, 02600 Espoo. POP Pankki -ryhmä esittää EU:n vakavaraisuusasetuksen 575/2013 mukaiset Pilari 3 -vakavaraisuustiedot tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Bonum Pankin tilinpäätös on laadittu EU:ssa hyväksytyjä kansainvälisiä IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä standardeja koskevia tulkintoja (IFRIC) noudattaen. Tilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on huomioitu myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön sekä viranomaismääräysten vaatimukset.

Bonum Pankin tilinpäätös esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole ilmoitettu. Liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa taulukossa tai laskelmassa esitetystä summasta. Muut kuin euromääräiset varat ja velat on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Bonum Pankin tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, jotka on arvostettu käypään arvoon. Bonum Pankilla ei ole tytäri- tai osakkuusyrityksiä.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Luokittelu ja kirjaaminen taseessa

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin mukaisesti seuraaviin arvostusluokkiin:

- Myytävissä olevat rahoitusvarat
- Lainat ja muut saamiset
- Muut rahoitusvelat

Rahoitusinstrumenttien kirjaaminen Bonum Pankin taseeseen ei ole riippuvainen arvostusta varten liitetiedoissa esitetystä luokittelusta. Taseeseen kirjattujen rahoitusvarojen ja -velkojen jako arvostusluokkiin esitetään liitetiedoissa. Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit on kirjattu kaupantekopäivänä. Myönnettyt lainat on kirjattu taseeseen sinä päivänä, jona asiakas on nostanut lainan. Liikkeeseen lasketut instrumentit kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas tekee merkinnän.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kaikki rahoitusvarat ja -velat kirjataan käypään arvoon. Rahoitusinstrumenttien transaktiokulut sisällytetään hankintamenuon.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan taseessa, jos Bonum Pankilla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa ja sillä on aikomus ja kyky toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Bonum Pankki ei ole netottanut taseen rahoitusvaroja ja -velkoja, eikä sillä ole kuittausoikeutta sisältäviä sopimuksia.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka eivät ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia ja jotka saatetaan myydä ennen eräpäivää. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumaton arvomuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Luovutuksen tai arvonalentumisen yhteydessä arvomuutos kirjataan muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Bonum Pankki on uudelleenluokitellut tilikaudella 2015 eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Uudelleenluokittelun vuoksi pankki ei ole voinut luokitella sijoituksia eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin tilikaudella 2016 ja 2017. Uudelleenluokittelu johtui Bonum Pankin sijoituspolitiikan muutoksesta, joka liittyy pankin vakavaraisuuden hallintaan ja sijoitusposition sopeuttamiseen vastaamaan liiketoiminnan volyymin odotettuja muutoksia.

Lainat ja muut saamiset

Lainoihin ja muihin saamisiin kirjataan saamiset luottolaitoksilta sekä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Saamiset yleisöltä muodostuvat pääasiassa korttiluotto-saamisista. Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon.

Muut rahoitusvelat

Muihin rahoitusvelkoihin kirjataan velat luottolaitoksilta, velat yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä yleiseen liikeseen lasketut velkakirjat. Muut rahoitusvelat merkitään taseeseen jaksotettuun hankintamenuon.

Käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai, jos toimivia markkinoita ei ole, vakiintuneita arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan. Arvostushintoina käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattuja rahavirtoja sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin luotettavaan käyvän arvon määrittämiseen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3)

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettava erä kokonaisuudessaan luokitellaan, määritetään koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys arvioidaan kyseisen käypään arvoon arvostettavan erän suhteen kokonaisuudessaan.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaran arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan, jos on saatu objektiivista näyttöä arvon alentumisesta. Objektiivista näyttöä arvioidaan jokaisen raportointikauden päättyessä.

Myytävikissä olevat rahoitusvarat

Myytävikissä olevien rahoitusvarojen arvonalentumisesta saatavaa objektiivista näyttöä voi olla esimerkiksi liikkeeseen laskijan tai velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, sopimusehtojen rikkominen, liikkeeseenlaskijan tai velallisen konkurssin tai muun uudelleenjärjestelyn muuttuminen todennäköiseksi, epäedulliset muutokset liikkeeseenlaskijan tai velallisen toimintaympäristössä taikka toimivien markkinoiden häviäminen rahoitusinstrumentilta. Jos raportointikauden päättyessä on saatu objektiivista näyttöä rahoitusvaran arvon alentumisesta, tehdään sijoitukselle arvonalentumistestaus.

Myös oman pääoman ehtoiseen instrumenttiin tehdyn sijoituksen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen lasku alle hankintamenon on objektiivista näyttöä arvon alentumisesta ja johtaa arvonalentumistappion kirjaamiseen. Oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen tehty arvonalentuminen on merkittävä, kun käypä

arvo on yli 30 prosenttia alle instrumentin alkuperäisen hankintamenon. Arvonalentumisen katsotaan olevan pitkäaikainen, kun se on kestänyt yhtäjaksoisesti yli 12 kuukautta. Arvonalentumistappion määrä on myytävissä olevan oman pääoman ehtoisen instrumentin hankintamenon ja sen tilinpäätöspäivän käyvän arvon välinen erotus vähennettynä kyseisestä rahoitusvarasta aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatuilla arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Myytävissä olevien oman pääoman ehtoisten rahoitusvarojen arvonalentumistappioita ei peruuteta tulosvaikutteisesti, vaan myöhempi arvonmuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Myytävikissä olevan vieraan pääoman ehtoisen instrumentin arvonalentuminen määritetään pääasiassa sen hankintamenon ja tulevaisuudessa kerrytettävissä olevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Riskittömän markkinakoron noususta johtuva käyvän arvon lasku ei johda arvonalentumistappion kirjaamiseen. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan liittyvä arvonalentumistappion määrän pieneneminen kirjataan tulosvaikutteisesti.

Lainat ja muut saamiset

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti sekä ryhmäkohtaisesti samankaltaisten saamisten muodostamissa ryhmissä. Bonum Pankin lainat ja muut saamiset ovat pääasiassa korttiluottosaamisia, jotka eivät sisällä yksittäisiä merkittäviä saamisia. Korttiluottosaamisten arvonalentumista arvioidaan siksi ainoastaan saamisryhmäkohtaisesti.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumista arvioidaan ryhmittelemällä luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaiset saamiset ryhmiin. Saamisryhmäkohtaisina arvonalentumisina kirjataan sellaiset arvonalentumistappiot, joiden arvioidaan tapahtuneen, mutta joita ei voida kohdistaa yksittäiselle saamiselle. Saamisryhmäkohtaisen arvonalentumisen määrittämisessä huomioidaan luottoriskiominaisuuksiltaan vastaavien saamisryhmien aikaisempi tappiokehitys.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot kirjataan taseeseen käyttäen vähennystiliä, joka oikaisee saamisen kirjanpitoarvoa. Tuloslaskelmassa

arvonalentumistappio kirjataan arvonalentumistappioihin luotoista ja muista saamisista. Mikäli arvonalentumistappion määrä myöhemmin pienenee, arvonalentumistappiota peruutetaan vastaavasti.

Lainat ja muut saamiset kirjataan pois taseesta, kun lainasta ei arvioida kertyvän enää suorituksia ja lopullinen tappio pystytään laskemaan. Lopullinen luottotappio kirjataan saamiskohtaisesti. Myöhemmin taseesta pois kirjatusta saamisista saatavat suorituset kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappioiden oikaisuksi.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Bonum Pankin taseeseen merkityt aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääosin tietojärjestelmien hankintakustannuksista. Bonum Pankin strategisten yhteistyökumppanien suorittaman kehitystyön kustannukset aktivoidaan aineettomaksi hyödykkeeksi silloin, kun kehitystyöstä muodostuu yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke, joka on Bonum Pankin määräysvallassa ja tuottaa Bonum Pankille taloudellista hyötyä. Merkittävimmät aineettomat hyödykkeet muodostuvat keskusluottolaitos- ja korttiliiketoiminnan tietojärjestelmistä. Bonum Pankki ei ole aktivoinut sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä.

Kaikilla Bonum Pankin aineettomilla hyödykkeillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika. Aineettomien hyödykkeiden hankintameno kirjataan poistoina kuluksi tuloslaskelmaan seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin perustuen. Tietojärjestelmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat 3–5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden 3-4 vuotta. Pankkitoiminnan perusjärjestelmien arvioitu taloudellinen vaikutusaika voi olla edellä esitettyä pidempi, kuitenkin enintään 10 vuotta.

Aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistot aloitetaan siitä hetkestä, kun omaisuus on valmis käytettäväksi. Keskeneräisille aineettomille hyödykkeille suoritetaan arvonalentumistaus vuosittain. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi niiden toteutumishetkellä.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Bonum Pankin taseeseen merkityt aineelliset hyödykkeet muodostuvat koneista ja kalustosta, jotka merkitään taseessa poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn

hankintameno. Poistot perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen käyttöaikaan. Koneiden ja kaluston taloudellinen käyttöaika on 3–10 vuotta.

Aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset merkitään tuloslaskelmassa poistoihin ja arvonalentumistappioihin aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

VUOKRASOPIMUKSET

Bonum Pankki on ottanut vuokralle toimistolaitteita sekä liiketoiminnan käytössä olevat tilat. Vuokrasopimukset on luokiteltu IAS 17 -standardin mukaisesti muuksi vuokrasopimukseksi. Vuokratulot kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin tasaisesti vuokratuoden aikana.

TYÖSUHDE-ETUudet

Bonum Pankin IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin mukaiset työsuhde-etuudet ovat pääasiassa lyhytaikaisia työsuhde-etuuksia, kuten vuosilomapalkkoja ja tulospalkkioita, jotka odotetaan maksettavan asianomaisen työn suorittamisen yhteydessä tai seuraavan 12 kk aikana.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet koostuvat eläkeistä ja muista työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavista etuuksista. Lakisäätöinen eläketurva on järjestetty ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Bonum Pankin eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia järjestelyjä. Maksupohjaisten järjestelyjen kulut kirjataan henkilöstökuluihin sille tilikaudelle, jota vakuutusyhtiön veloitus koskee. Bonum Pankilla ei ole etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

TUOTTOJEN JA KULUJEN TULOUTUSPERIAATTEET

Korkotuotot ja -kulut

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle tasaisesti suhteessa taseessa jäljellä olevaan määrään. Korkotuotot ja -kulut kirjataan korkokatteeseen.

Bonum Pankin maksama negatiivinen korkotuotto kirjataan korkokuluihin ja asiakaspankilta peritty negatiivinen korkokulu kirjataan korkotuottoihin.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan pääsääntöisesti suoriteperiaatteen mukaisesti palvelun tai muun toimenpiteen

suorittamisen yhteydessä. Sellaisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia, tuloutetaan tilikaudelle kuuluva osuus. Palkkioita, joiden katsotaan olevan kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään efektiivisen koron oikaisuina. Käypään arvoon tulovaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot tuloutetaan kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Osingot

Osingot tuloutetaan silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingonjaosta ja oikeus osingon saamiseen on syntynyt. Osinkotuotot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Kehittämismaksutuotot

Bonum Pankki on perinyt asiakaspankeiltaan liiketoiminnan muihin tuottoihin merkittyjä kehittämismaksuja keskusluottolaitostointojen ja korttiliiketoiminnan kehitystyötä varten. Näitä maksuja ei ole tuloutettu siltä osin, kuin maksuilla on katettu aineettoman hyödykkeen hankintamenoon sisällytetyt kuluja. Tulouttamattomat maksut on käsitelty ennakkomaksuina ja ne on merkitty taseeseen muihin velkoihin. Ko. maksut tuloutetaan silloin, kun Bonum Pankki käyttää aineetonta hyödykettä tulon hankkimiseen.

Tuloslaskelmaerien esittäminen tilinpäätöksessä:

Korkokate	Korkotuotot ja -kulut rahoitusvaroista ja -veloista, nimellisarvon ja hankintarvon välisen erotuksen jaksotusmäärä sekä palkkiot, jotka käsitellään osana rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa.
Palkkiotuotot ja -kulut	Palkkiotuotot luotonannosta, talletuksista, palkkiotuotot ja -kulut maksujenvälityksestä ja korttiliiketoiminnasta, palkkiokulut arvopapereista.
Sijoitustoiminnan nettotuotot	Myytavissä olevien rahoitusvarojen realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset, myyntivoitot ja -tappiot, osingot, valuuttatoiminnan nettotuotot.
Liiketoiminnan muut tuotot	Keskusluottolaitospalveluista saadut tuotot, pankeilta perityt kehittämismaksut sekä muut liiketoiminnan tuotot.
Henkilöstökulut	Palkat ja palkkiot, henkilösivukulut ja eläkekulut
Liiketoiminnan muut kulut	Muut hallintokulut, vuokratulot, kehittämiskulut sekä muut liiketoimintaan liittyvät kulut

TULOVEROT

Tuloslaskelman verot koostuvat Bonum Pankin tilikauden tulokseen perustuvista veroista, aikaisempien tilikauden verojen oikaisuista ja laskennallisten verojen muutoksesta. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi koskien eria, jotka liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajaan tulokseen kirjattuihin eriin, jolloin vero-vaikutus kirjataan myös kyseisiin eriin.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista ja vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten laskennassa käytetään sitä säädettyä verokantaa, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

Käyttämättömiin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuvat laskennalliset verosaamiset kirjataan, mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä ja saaminen voidaan hyödyntää.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Bonum Pankki harjoittaa pankkitoimintaa. Pankilla on siten vain yksi toimintasegmentti, joten se ei esitä tilinpäätöksessään segmenttiraportointia.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

IFRS-standardien soveltaminen edellyttää johdolta tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöslaskelmissä esitettyjen erien määrään sekä niiden liitteenä annettuihin tietoihin. Johdon keskeiset arviot koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käyvän arvon arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisiin.

Käyvän arvon arviointi

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvi-

oitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta. Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava, miten arvostuksessa käytetään muita tietoja.

Arvonalentuminen

Johdon on arvioitava säännöllisesti, onko rahoitusvaran tai muun omaisuuserän arvonalentumisesta objektiivista näyttöä ja tehtävä tarvittaessa omaisuuserälle arvonalentumistestaus. Objektiivisen näytön todentamiseen sisältyy johdon harkintaa.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvonalentumistestaus on tehtävä raportointikauden päättyessä. Mikäli arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, mahdollinen arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan.

Saamisten arvonalentumistestaus tehdään saamisryhmäkohtaisesti. Bonum Pankilla ei ole merkittäviä yksittäisiä saamisia, joten saamiskohtaista tarkastelua ei tehdä. Keskeisimmät arviointia vaativat asiat ovat objektiivisten tekijöiden tunnistaminen ja tulevaisuudessa toteutuvat rahavirrat. Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten periaatteita on esitetty tarkemmin kohdassa Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistarkastelussa määritetään omaisuuserän tulevaisuudessa kerryttämä rahamäärä joko omaisuuserän käyttöarvon tai käyvän arvon perusteella. Arvonalentumistestaus vaatii johdon harkintaa ja arviota kyseessä olevan omaisuuserän tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä ja diskonttauksessa käytettävästä korosta. Myös keskenraisten aineettomien hyödykkeiden arviointi vaatii johdon harkintaa.

UUDET IFRS-STANDARDIT JA TULKINNAT

Bonum Pankki otti tilikaudella käyttöön seuraavat muutokset ja parannukset voimassa oleviin standardeihin:

- IAS 7 Rahavirtalaskelmat -standardin muutos: Aloite liitetiedoista (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla pyritään sii-

hen, että tilinpäätöksen käyttäjät voisivat arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavaikutteisten ja ei-rahavirtavaikutteisten velkojen muutoksia. Standardimuutoksella ei ollut vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.

- IAS 12 Tuloverot -standardin muutos: Laskennallisen verosaamisen kirjaaminen realisoitumattomista tappioista (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että vähennyskelpoisen väliaikaisen eron olemassaolo riippuu yksinomaan omaisuuserän ja sen verotusarvon vertaamisesta tilinpäätöshetkellä, eikä siihen vaikuta mahdolliset tulevat muutokset omaisuuserän kirjanpitoarvossa tai siinä tavassa, kuinka kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy tulevaisuudessa. Standardimuutoksella ei ollut vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.

Bonum Pankki ottaa käyttöön 1.1.2018 alkavalla tilikaudella seuraavat IASB:n julkistamat uudet standardit niiden voimaantulopäivästä lähtien.

- Uusi IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) korvaa nykyisen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin. IFRS 9 muuttaa rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista sekä sisältää rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin uuden, odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvan mallin. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen vastaavat suurelta osin nykyisiä IAS 39:n vaatimuksia. Suojauslaskennan osalta on edelleen kolme suojauslaskentatyyppiä. Aiempaa useampia riskipositioita voidaan ottaa suojauslaskennan piiriin ja suojauslaskennan periaatteita on yhtenäistetty riskienhallinnan kanssa.

Bonum Pankki soveltaa standardia ensimmäisen kerran sen tullessa pakolliseksi 1.1.2018. Vertailulukuja ei oikaista. Bonum Pankissa suojauslaskenta ei tällä hetkellä ole ajankohtainen, mutta POP Pankki -ryhmässä jatketaan IAS 39 -standardin soveltamista suojauslaskennassa.

Luokittelu ja arvostaminen siirtymässä

IFRS 9 mukaan rahoitusvarat luokitellaan ja arvostetaan niiden hallinnointiin sovellettavan liiketoimintamallin mukaan joko jaksotettuun hankintamenuun, käypään arvoon muiden laajan tuloksen

erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Ainostaan sellaisia vieraan pääoman ehtoisia sijoituksia, joiden rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksuista voidaan luokitella jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettaviin rahoitusvaroihin.

Bonum Pankin lainat ja saamiset asiakkailta sekä talletusmuotoiset saamiset muilta luottolaitoksilta arvostetaan jatkossakin jaksotettuun hankintamenuun. Bonum Pankilla ei ollut siirtymähetkellä eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia, eikä se uudelleenluokitellut IAS 39 mukaisia myytävissä olevia rahoitusvaroja jaksotettuun hankintamenuun arvostettaviksi.

Bonum Pankin saamistodistukset on uudelleenluokiteltu siirtymässä IAS 39 myytävissä olevista rahoitusvaroista arvostettavaksi käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

IFRS 9 -standardin mukaan kaikki oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan käypään arvoon ja niiden arvomuutokset kirjataan pääsääntöisesti tuloslaskelmaan. Myös rahasto-osuudet arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Jatkossa osake- ja rahastosijoitusten arvomuutokset tulevat raportoitaviksi tuloslaskelmassa jo ennen niiden realisoitumista, kun ne tällä hetkellä raportoidaan tuloslaskelmassa vasta siinä vaiheessa, kun sijoitus myydään. Tuloslaskelmaan kirjataan myös sellaisten saamistodistusten arvomuutokset, joiden rahavirrat eivät koostu yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksuista. Bonum Pankki on soveltanut strategisina pidettyihin osakemistuksiin standardin sisältämää oman pääoman ehtoisia instrumentteja koskevaa poikkeusta, jonka mukaisesti käyvän arvon muutokset saadaan merkitä muihin laajan tuloksen eriin. Kun tällainen sijoitus myydään, myyntitulos merkitään suoraan omaan pääomaan.

Rahoitusvarojen uudelleenluokittelulla ei ollut olennaisia vaikutuksia Bonum Pankin tase-eriin.

Odotettujen luottotappioiden määrittäminen

IFRS 9 edellyttää arvonalentumistappion kirjaamista perustuen odotettuihin luottotappioihin kaikista vieraan pääoman ehtoista rahoitusvaroista, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista.

Odotettujen luottotappioiden laskenta Bonum Pankissa perustuu kolmeen pääsegmenttiin:

- Henkilöasiakkaat
- Yritysiasiakkaat
- Sijoitussalkku

Odotettujen luottotappioiden laskenta perustuu jokaisessa segmentissä sopimuskohtaisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen (PD, probability of default), tappio-osuuteen (LGD, loss given default) sekä vastuun määrään maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, exposure at default). Odotettujen luottotappioiden määrittämisessä siirrytään 12 kuukaudelta odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta koko sopimuksen voimassaoloajalta odotettavissa olevan luottotappion kirjaamiseen luottoriskin lisääntyessä merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

Luottoriskin katsotaan lisääntyneen merkittävästi, kun jokin seuraavista kriteereistä toteutuu sopimuksen kohdalla:

- Sopimuksella on yli 30 päivää erääntyneitä maksuja
- Sopimusehdoista on muokattu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen viimeisen 12 kuukauden aikana
- Asiakkaan maksukyvyttömyyden todennäköisyys on merkittävästi kasvanut sopimuksen perustamis hetkeen verrattuna
- Asiakas on määritelty potentiaaliseksi ongelma-asiakkaaksi jonkin muun kuin yllä mainittujen kriteerien vuoksi

Asiakas ja asiakkaan kaikki sopimukset katsotaan olevan maksukyvyttömiä, mikäli jokin seuraavista kriteereistä toteutuu:

- Asiakkaalla on yli 90 päivää erääntyneitä maksuja, joiden määrä on vähintään 100 euroa

- Pankki on aloittanut perintätoimet asiakkaan sopimusten osalta
- Yritysiasiakas on asetettu konkurssi- tai saneerausmenettelyyn

IFRS 9 -standardi edellyttää kohtuudella saatavilla olevan tulevaisuuden informaation hyödyntämistä odotettujen luottotappioiden määrää arvioitaessa. Odotettujen luottotappioiden laskentaa varten POP Pankki -ryhmässä on kehitetty kolmeen makrotalous-skenaarioon ja niihin liittyviin toteutumistodennäköisyyksiin perustuva malli, jolla laskennassa käytettäviä parametreja korjataan odotettuja luottotappioita määrittäessä.

Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen tulee pienentämään asiakkailta olevien lainasaamisten ja jaksotettuun hankintamenuon arvostettavien vieraan pääoman ehtoisten sijoitusten tasearvoa verrattuna nykyisiin laatimisperiaatteisiin. Odotettujen luottotappioiden määrä on 536 tuhatta euroa suurempi kuin tilinpäätöksessä esitetyt kertyneet arvonalentumistappiot. Siirryttäessä IFRS 9 -standardiin arvonalentumisten ja odotettujen luottotappioiden erotus vähennetään kertyneistä voittovaroista, mikä vaikuttaa vakavaraisuuslaskennassa käytettäviin CET1 omiin varoihin. Bonum Pankin vakavaraisuuslaskennan omat varat on 1.1.2018 arvioitu pienenevän 369 tuhatta euroa, ja vakavaraisuussuhdeluku IFRS 9 mukaisesti olisi 1.1.2018 52,5 prosenttia.

- Uusi IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen ja korvaa nykyiset IAS 18 ja IAS 11-standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. Myynnin kirjaaminen voi tapahtua ajan kuluessa tai tietyssä ajankohtana, ja keskeisenä kriteerinä on määrittämisen siirtyminen. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää. Standardilla ei ole merkittävää vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.

Bonum Pankki ottaa käyttöön myöhemmin kuin 1.1.2018 alkavalla tilikaudella seuraavat IASB:n julkistamat uudet standardit niiden voimaantulopäivästä tai voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lähtien, mikäli ne on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa ennen voimaantulotilikauden päättymistä.

- Uusi IFRS 16 Vuokrasopimukset* -standardi (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi korvaa nykyisen IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin ja siihen liittyvät tulkinnot. Uusi standardi edellyttää vuokralle otajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokravalkana sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Standardi sisältää helpotuksia, jotka koskevat enintään 12 kuukautta kestäviä sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä koskevia sopimuksia. Vuokralle antajien kirjanpito käsittely ei sisällä merkittäviä muutoksia. Bonum Pankissa on käynnissä standardin vaikutusten arviointi.
- IFRIC 23 tulkinta: Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selventää kirjanpito käsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön valitseman ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.
- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin muutokset: Prepayment Features with Negative Compensation* (Alustava suomenkielinen otsikko: Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensatio) (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintamenuun. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.
- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutostyökalu 2015–2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.

Muilla myöhemmin sovellettavaksi tulevilla standardimuutoksilla ei ole vaikutusta Bonum Pankin tilinpäätökseen.

* = Standardia ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017 mennessä.

RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN PERIAATTEET

Bonum Pankki Oyj:n riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaikki merkittävät liiketoiminnasta aiheutuvat riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan, niitä valvotaan säännöllisesti ja ne ovat oikeassa suhteessa pankin riskinkantokykyyn. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että pankki ei ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä muodostuisi oleellista uhkaa pankin, keskusyhteisön tai koko yhteenliittymän vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Riskejä koskeva ohjeistus ja päätöksenteko noudattavat terveitä ja varovaisia liiketoiminnan periaatteita. Riskienhallinnan periaatteiden rikkomiseen puututaan sovittujen toimintamallien mukaisesti.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa Bonum Pankin pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan pankin liiketoimintasuunnitelman toteuttamisesta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan pankin jatkuva ja häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilla luottolaitoksilla vakavaraisuuden hallinta perustuu yhteenliittymän keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamiin vakavaraisuuden hallinnan periaatteisiin, sekä keskusyhteisön hallituksen kaikille jäsenluottolaitoksille vahvistamiin pääomasuunnittelun menetelmiin. Bonum Pankin hallitus on vahvistanut pankille systemaattisen ja dokumentoidun vakavaraisuuden hallinnan prosessin, joka kytkeytyy kiinteästi koko yhteenliittymän ja muiden jäsenluottolaitosten liiketoiminnan suunnitteluun.

Pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastaamaan riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Pääomasuunnitelman laatimisessa käytetään keskusyhteisön riskienhallinnan määrittelemiä laskentamenetelmiä.

Merkittävimmät Bonum Pankin liiketoimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski ja korkoriski. Bonum Pankin liiketoiminnan suunnitteluun pohjautuva hallituksen vahvistama riskistrategia linjaa liiketoiminnan riskinottohalukkuuden. Liiketoimintaa harjoitetaan

maltillisella riskitasolla niin, että riskit pystytään täysimääräisesti hallitsemaan.

RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN ORGANISOINTI

Bonum Pankki Oyj:n riskienhallinta ja vakavaraisuuden hallinta on olennainen osa pankin päivittäistä liiketoiminnan johtamista ja sisäistä valvontaa. Bonum Pankki Oyj on POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitos ja samalla jäsenluottolaitos sekä POP Pankkiliitto osk:n tytäryhtiö.

Yhteenliittymän keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksille on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajoja, joilla varmistetaan siitä, että yksittäisen jäsenluottolaitoksen ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa.

Bonum Pankin hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, ohjeet ja rajoitteet liiketoiminnan riskitasoille sekä riskinottovaltuudet keskusyhteisön antamien sitovien ohjeiden mukaisesti. Hallitus vastaa ennakoivasta pääomasuunnittelusta sekä vakavaraisuuden hallinnan ja ennakoivan pääomasuunnittelun soveltamisesta osaksi luotettavaa hallintoa ja muuta ohjausta. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta. Hallitus asettaa tavoitetason, jolla vakavaraisuus halutaan pitää sekä vahvistaa riskiprofiiliin edellyttämän pääomatason ja -rakenteen.

Toimiva johto vastaa päivittäisen liiketoiminnan riskienhallinnasta riskirajoitteiden ja riskinottovaltuuksien puitteissa. Toimiva johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan sekä riskienhallinnan käytännön toteutuksesta, jatkuvasta seurannasta ja valvonnasta sekä raportoinnista yhteenliittymän hallitukselle. Toimiva johto myös huolehtii siitä, että vakavaraisuuden hallintaan liittyvät vastuut, valtuudet, prosessit ja raportointisuhteet on selkeästi määritetty ja riittävästi kuvattu ja että työntekijät tuntevat työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa vakavaraisuuden hallinnan kokonaisuuden, siihen liittyvät prosessit ja menetelmät.

Bonum Pankin riippumattoman riskienvalvonnan tehtävä on liiketoiminnan riskirajoitteiden ja vakavaraisuuden valvonta sekä raportointi hallitukselle ja yhteenliittymän keskusyhteisön riippumattomalle riskienvalvonta-toiminnolle. Bonum Pankin riskienvalvonnan tehtävänä on muodostaa kokonaisvaltainen näkemys yhteenliittymän jäsenluottolaitosten keskusluottolaitospalveluiden ja pankin muun liiketoiminnan sisältämistä riskeistä, kehittää riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja valvontaan keskusyhteisön antamien periaatteiden mukaisesti.

Bonum Pankin Compliance-toiminto valvoo, että pankki noudattaa toiminnassaan lakia, asetuksia, viranomaisen antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä yhteenliittymän keskusyhteisön antamia ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita. POP Pankkiliitto osk yhteenliittymän keskusyhteisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisesti riskienhallintajärjestelmien riittävyttä ja toimivuutta kaikissa jäsenluottolaitoksissa.

Yhteenliittymän riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita, organisoimista ja sisäisen valvonnan järjestämistä kuvataan tarkemmin POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen liitteessä 4. EU:n vakavaraisuusasetuksen N:o 575/2013 (CRR) edellyttämät riskkejä koskevat tiedot on esitetty lisäksi ryhmän yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen Pilari III liitetiedoissa. POP Pankki -ryhmän tilinpäätös on saatavissa POP Pankkiliitto osk:n toimitiloista osoitteesta Hevosenkentä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

VAKAVARAIKUUDEN HALLINTA

Bonum Pankin vakavaraisuuden hallinta perustuu yhteenliittymän keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamiin vakavaraisuuden hallinnan periaatteisiin, sekä keskusyhteisön hallituksen kaikille jäsenluottolaitoksille vahvistamiin pääomasuunnittelun menetelmiin. Bonum Pankin hallitus on vahvistanut pankille systemaattisen vakavaraisuuden hallinnan prosessin sekä likviditeetin riittävyden arviointiprosessin, jotka kytkeytyvät kiinteästi koko yhteenliittymän ja muiden jäsenluottolaitosten liiketoiminnan suunnitteluun.

Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on pankin riskinkantokyvyn turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin ja vakavaraisuustavoitteen tarkistaminen. Pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokyvynsä vastaamaan riskiensä yhteismäärää.

Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman seuraavaksi kahdeksi vuodeksi tavoitteiden saavuttamiseksi. Pääomasuunnitelman tehtävä on myös määritellä, mikä on pankin tehokkaan pääoman käytön kannalta tarkoituksenmukainen pääomien määrä ja -rakenne. Tähän vaikuttaa muun muassa sääntelystä tulevat rajoitteet siitä, mitä pääoman erää hyväksytään vakavaraisuuteen tai mihin riskeihin kyseessä olevan pääoman erää voidaan käyttää.

Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa. Pääomavarausten arviointiin käytetään keskusyhteisön määrittelemiä ja hyväksymiä skenaarioanalyysijä sekä stressitestejä. Stressitestejä käytetään sen arvioimiseksi, miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta kuitenkin mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa yhteenliittymän tai sen jäsenluottolaitoksen maksuvalmiuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen. Stressitekijöillä arvioidaan sekä yksittäisten riskitekijöiden vaikutusta, että useiden muuttujien samanaikaisten muutosten vaikutuksia.

PILARI I VAKAVARAIKUUSUHDE

Bonum Pankin merkittävimmät Pilari I pääomavaateet muodostuvat korttiluottotoiminnan vähittäisaatavista sekä Treasury- ja sijoitustoiminnan pankkisaatavista. Pankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin pääomavaateen laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin pääomavaateen laskentaan perusmenetelmää. Bonum Pankilla ei ole kaupankäyntitoimintaa, joten markkinariskin pääomavaade lasketaan ainoastaan valuuttapositionalle. Luottoriskin standardimenetelmässä vastuut jaetaan vastuuryhmiin ja vähittäisaatavien ryhmässä on määritelty luotonannon hajautukselle vaadittavat vähimmäisrajat.

Bonum Pankin omat varat muodostuvat osakepääomasta, kertyneistä voittovaroista sekä muista vapaista rahastoista, joista vähennetään EU:n vakavaraisuusasetus N:o 575/2013 mukaiset vähennyserät. Vuoden 2017 lopussa Bonum Pankin omat varat yhteensä olivat 30 288 tuhatta euroa (18 685), joka muodostui kokonaisuudessaan ydinpääomasta (CET1).

Vuoden 2017 lopussa Bonum Pankin vakavaraisuus oli hyvällä tasolla. Pankin vakavaraisuussuhde oli 53,2 prosenttia (28,7) ja ydinpääoman suhde riskipainotetuihin eriiin 53,2 prosenttia (28,7). Bonum Pankki ei lue tilikauden aikana kertynyttä voittoa omiin varoihin.

Bonum Pankin vakavaraisuuteen vaikutti erityisesti pääomien vahvistaminen 10 miljoonalla eurolla vuoden 2017 lopussa. Tällä varaudutaan keskusluottolaitoksen liiketoiminnan tehostamiseen ja laajenemiseen tulevina vuosina. Taseen loppusumma kasvoi vuoden aikana noin 100 miljoonaa euroa yhteenliittymän LCR suhdelluvun hallintavastuun siirtymisen johdosta, mutta likvidien varojen allokaatiomuutokset ovat edelleen pienentäneet riskipainotettujen saamisten määrää.

Lakisäätelinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja ydinpääomalle 4,5 prosenttia. Vuoden 2015 alussa otettiin 8 prosentin vähimmäisvakavaraisuus-

vaatimuksen lisäksi käyttöön kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 prosenttia sekä muuttuva lisäpääomavaatimus, jonka viranomaiset voivat tarvittaessa asettaa 0–2,5 prosentin tasolle. Finanssivalvonta ei ole toistaiseksi asettanut muuttuvaa lisäpääomavaatimusta suomalaisille vastuille.

Bonum Pankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain laadittavassa puolivuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Vakavaraisuuden yhteenveto (1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	31 851	20 705
Vähennykset ydinpääomasta	-1 563	-2 020
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	30 288	18 685
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0	0
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1=CET1+AT1)	30 288	18 685
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	0	0
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0	0
Toissijainen pääoma (T2)	0	0
Omat varat yhteensä (TC=T1+T2)	30 288	18 685
Riskipainotetut erät yhteensä	56 970	65 014
– josta luottoriskin osuus	42 213	53 948
– josta vastuun arvonokaisuriski (CVA)	0	0
– josta markkinariskin osuus (valuuttariski)	998	0
– josta operatiivisen riskin osuus	13 758	11 066
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5 %)	1 424	1 625
Vastasyklinen pääomapuskuri	63	60
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	53,17 %	28,74 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	53,17 %	28,74 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	53,17 %	28,74 %
Vähimmäisomavaraisuusaste		
Ensisijainen pääoma (T1)	30 288	18 685
Vastuut yhteensä	572 016	463 362
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	5,29 %	4,03 %

LIIKETOIMINNAN RISKIT

Luottoriski

Bonum Pankin luotto- ja vastapuoliriskin Pilari I pääomavaraukset ovat noin 74,1 prosenttia kaikista Pilari I pääomavarauksista. Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia maksuvelvoitteita.

Bonum Pankin liiketoiminnan luottoriski muodostuu likviditeettireservin sijoitustoiminnasta sekä pankkitoiminnasta, johon kuuluu korttiliiketoiminta ja muu vähittäispankkitoiminta. Luottoriskiä syntyy luottojen lisäksi myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista sekä erilaisista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista. Bonum Pankin taseessa on luottoriskille alttiita eriä kokonaisuudessaan 342 305 tuhatta euroa.

Luottoriskien hallinta

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa sijoitustoiminnasta ja muista asiakassaamisista syntyvien luottoriskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hallittavalle tasolle. Hallituksen vahvistamat keskusyhteisön sitovat ohjeet luottoriskistrategia, sijoitustoiminnan periaatteet ja luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat sijoitustoiminnan sekä luotonannon suuntaamista asiakas-sektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Sijoitustoiminnan luottoriskiä hallitaan pääasiassa rajaamalla sijoituskohteiden luottokelpoisuutta sekä hajauttamalla sijoitusomaisuutta toimialoittain, vastapuolittain, luottokelpoisuusluokittain sekä instrumenttiluokittain. Luottoriskien hajautus määritellään hallituksen vahvistaman sijoitussuunnitelman allokaatiossa ja limiittikehikossa. Sijoituspäätökset tehdään hallituksen vahvistamin sijoitusvaltuuksin sijoitussuunnitelman ja luottoriskien toimintaohjeiden mukaisesti riskejä hajauttaen.

Bonum Pankin sijoitusomaisuus yhteensä oli tilikauden lopussa 305 497 tuhatta euroa (254 638).

Likviditeettireserviin kuuluvat sijoitusomaisuuserät sisältävät valtioiden, kuntien, luottolaitosten ja yritysten liikeseen laskemia saamistodistuksia, joista osa on vakuudellisia ja EKP vakuuskelpoisia luottoja. Lisäksi Bonum Pankilla oli likviditeettiportfolioon kuuluvia lyhytaikaisia pankkisaamia yhteensä 1 016 tuhatta euroa (20 408).

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Eräntyneiden saamisten tunnusluvut ja saamisryhmäkohtaisesti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä säilyivät lähellä edellisen vuodenvaihteen tasoa. Korttiliiketoiminnan luottotappiot normalisoituivat ensimmäisen täyden toimintavuoden mukaiselle tasolle. Korttiliiketoiminnan luottoriskien hallinta perustuu maltilliseen luottopolitiikkaan, hakemuspisteytysmalliin sekä asiakkaan maksukyvyyn arviointiin. Muun pankkitoiminnan luottoriskien hallinta perustuu asiakkaan maksukyvyyn arviointiin sekä riittäviin ja turvaaviin vakuuksiin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja arvojen kehitystä seurataan säännöllisesti.

Korttiluottojen luottokanta pysyi tilikaudella vakaana päättyen 32 373 tuhanteen euroon (31 296). Vuonna 2017 korttiluotoista kirjattiin luottotappioita 233 tuhatta euroa (370) ja näistä on kirjattu arvonalentumisvarausta 117 tuhatta euroa (140). Muista pankkitoiminnan eristä ei ole kirjattu luottotappioita eikä niissä ole järjestämättömiä saamia. Muut vähittäispankkitoiminnan lainasaamiset olivat yhteensä 3 418 tuhatta euroa (7 260).

Bonum Pankin yli 90 päivää eräntyneenä olleet saamiset olivat 0,88 prosenttia (0,98) luottokannasta. Pankin 30-90 päivää eräntyneenä olleet saamiset olivat vuoden 2017 lopussa 0,08 prosenttia (0,05) luottokannasta.

Luottoriskille alttiita tase-eriä oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 342 305 tuhatta euroa (313 602). Taseen ulkopuolisia sitovia luottolupauksia Bonum Pankilla oli 101 283 tuhatta euroa (84 865), jotka muodostuivat pääasiassa korttiluottojen vapaista luottolimiiteistä ja POP Pankkien maksuvalmiuslimiiteistä.

Eräntyneet saamiset (1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
31-90 päivää	28	21
yli 90 päivää	315	377
Yhteensä	342	398

Riskikeskittymät

Luotonannon keskittymäriskiä syntyy luotonannosta, kun luottovastapuolet ovat taloudellisesti riippuvaisia toisistaan tai toimivat samankaltaisessa taloudellisessa ympäristössä, jolloin yksittäiset tapahtumat voivat vaikuttaa merkittävään joukkoon luottovastapuolia samanaikaisesti. Vastaavaa keskittymäriskiä voi syntyä myös luottojen vakuuksien ollessa samankaltaisia.

Bonum Pankin yhdelle asiakkaalle ja/tai asiakaskokonaisuudelle, myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää EU:n vakavaraisuusasetuksessa N:0 575/2013, muissa säädöksissä tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä.

Likviditeettireservin vastapuolijakauma (1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Keskuspankkisaamiset	70 179	85 073
Valtiot ja julkisyhteisöt	258 290	195 886
Luottolaitokset	41 433	67 012
Yrityksiltä	5 992	11 873
Yhteensä	375 894	359 843

Likviditeettiriskit

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan Bonum Pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voidaan jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rakenteelliseen rahoitusriskiin. Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa pankki ei suoriudu maksuvelvoitteestaan ilman vaikeuksia. Rakenteellinen rahoitusriski tarkoittaa jälleenrahoitusriskiä, joka muodostuu taseen saamis- ja velkaerien maturiteettieroista.

Likviditeettiriskeihin varaudutaan ylläpitämällä likviditeettireserviä, jonka turvin pankki kykenee selviytymään ilman ulkopuolista rahoitusta niin pitkään, että poikkeuksellisten olojen varalle laadittu rahoituksen jatkuvuus suunnitelma voidaan ottaa käyttöön täysimääräisesti. Likviditeettireservi muodostuu LCR kelpoisista likvideistä varoista, keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista varoista, sekä lyhyistä pankkisaamisista.

Likviditeettireserviin luettavat tase-erät (1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	52 837	57 671
Valtiot ja Julkisyhteisöt	23 322	19 018
Luottolaitoksilta	29 515	38 653
Muut saamistodistukset	251 861	196 754
Valtiot ja Julkisyhteisöt	234 968	176 867
Luottolaitoksilta	10 901	8 014
Yrityksiltä	5 992	11 873
Talletukset	71 195	105 418
Määräaikaaiset	-	9 000
Vaadittaessa maksettavat	1 016	11 345
Keskuspankkitalletukset	70 179	85 073
Yhteensä	375 894	359 843

Maksuvalmiusriskin mittaamisen keskeinen tunnusluku on EU:n vakavaraisuusasetuksessa määritelty maksuvalmiusvaatimus (LCR). LCR-suhdeluvun vähimmäisvaatimus vuonna 2017 oli 80 prosenttia ja se nousi vuoden 2018 alusta 100 prosenttiin.

POP Pankkien yhteenliittymä siirtyi vuoden 2017 lopussa täyttämään ja raportoimaan LCR-vaateen yhteenliittymätasolla. Bonum Pankki vastaa keskusluottolaitoksena yhteenliittymän LCR-suhdeluvun hallinnasta ja seuraa jäsenpankkien maksuvalmiustilannetta ja lyhytaikaisia likviditeettitarpeita. Bonum Pankki vas-

taa yhteenliittymän pitkäaikaisen rahoituksen hankinnasta ja toimii jäsenluottolaitosten sisäisenä pankkina. Bonum Pankin rahoitusrakenteen suunnittelu perustuu koko yhteenliittymän likviditeetti- ja rahoitussuunnitteluun sekä keskusyhteisön niille antamiin tavoitteisiin ja ohjauksajoihin.

POP Pankkien yhteenliittymän LCR-suhdeluku oli vuoden 2017 lopussa 148,6 prosenttia (220,5). Bonum Pankilla oli LCR kelpoisia likvidejä varoja yhteensä 327 086 tuhatta euroa, joista 100,0 prosenttia oli L1 kelpoisia likvidejä varoja.

LCR-suhdeluku (1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Likvidit varat (LCR)	327 086	422 069
Nettokassavirtaus	220 075	191 448
Maksuvalmiusvaatimus (LCR)	148,62 %	220,46 %

Toukokuussa 2016 Bonum Pankki julkaisi 750 miljoonan euron joukkovelkakirjaohjelman ja laski kesäkuussa liikkeelle 100 miljoonan euron seniorilainan, juoksuajaltaan kolme vuotta. Vuonna 2017 Bonum

Pankki laski liikkeeseen sijoitustodistuksia nimellisarvoltaan yhteensä 10 miljoonaa euroa. Bonum Pankki valmistautuu jatkossa yhteenliittymän tukkuvarainhankinnan kasvattamiseen ja rahoitusrakenteen monipuolistamiseen.

Rahoitusvarojen maturiteettijakauma					
31.12.2017 (1 000 €)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Keskuspankkisaamiset	70 179	-	-	-	70 179
Myytävissä olevat rahoitusvarat	204 924	60 684	39 889	-	305 497
Lainat ja muut saamiset	32 672	-	69	3 050	35 791
Saamiset luottolaitoksilta	21 016	38 000	82 000	-	141 016
Yhteensä	328 791	98 684	121 958	3 050	552 483

Rahoitusvelkojen maturiteettijakauma					
31.12.2017 (1 000 €)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Talletukset	4 801	-	-	-	4 801
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 000	4 997	99 717	-	109 713
Velat luottolaitoksille	341 913	8 000	55 775	-	405 688
Yhteensä	351 714	12 997	155 492	0	520 202

Rahoitusvarojen maturiteettijakauma					
31.12.2016 (1 000 €)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Keskuspankkisaamiset	85 073	-	-	-	85 073
Myytävissä olevat rahoitusvarat	129 234	74 073	46 327	5 005	254 638
Lainat ja muut saamiset	31 569	1 500	3 500	1 987	38 556
Saamiset luottolaitoksilta	11 408	63 000	-	-	74 408
Yhteensä	257 283	138 573	49 827	6 992	452 675

Rahoitusvelkojen maturiteettijakauma					
31.12.2016 (1 000 €)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Talletukset	3 613	-	-	-	3 613
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	99 521	-	99 521
Velat luottolaitoksille	261 364	12 950	1 000	51 585	326 899
Yhteensä	264 977	12 950	100 521	51 585	430 033

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen tai muiden markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja vakavaraisuuteen. Markkinariskin hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa riskit hyväksyttävälle tasolle ja seurata riskiasemaa ajantasaisesti. POP Pankkien yhteenliittymässä keskusyhteisön hallitus vahvistaa markkinariskistrategian ja markkinariskin hallinnan ohjeet, jotka luovat pohjan markkinariskin hallinnalle Bonum Pankissa. Bonum Pankin hallitus vahvistaa markkinariskeille asetettavat enimmäismäärät ja sijoitussuunnitelman. Vakavaraisuuden hallintaprosessi on keskeinen rahoitustaseen sisältämän markkinariskin mitaamisen ja seurannan prosessi, jossa tehdään markkinariskille pääomavarauksia.

Korkoriski

Bonum Pankin liiketoiminnan merkittävin markkinariski on korkoriski. Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten vaikutusta taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon tai korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- ja erääntymisajankohdista. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on vakauttaa pankin taseen korkoriski tasolle,

jossa liiketoiminta on kannattavaa, mutta tulos tai vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa.

Korkoriskiä syntyy likviditeettireservin sijoitustoiminnasta sekä pankkiliiketoiminnan rahoitustaseesta. Bonum Pankki ei käyttänyt johdannaisia vuonna 2017.

Bonum Pankki seuraa korkoriskiä taseen nykyarvomenetelmällä ja dynaamisella tulo-riskimallilla kuukausittain. Nykyarvomenetelmä mittaa taseen laskennallisen markkina-arvon muutosta korkojen muuttuessa. Nykyarvomenetelmässä taseen markkina-arvo lasketaan yksittäisten tase-erien odotettujen kassavirtojen nykyarvona. Korkeherkkyysmittareilla seurataan lähinnä sijoituserien korko- ja luottospread-muutoksien aiheuttamia markkina-arvojen muutoksia eri korkoskenaarioissa. Tulo-riskimallilla ennustetaan suunnitellun taseen korkokatteen kehitystä ja muutosta erilaisissa markkinakorkoskenaarioissa seuraavan viiden vuoden aikajänteellä.

Korkoriskin tulosvaikutus on laskettu 12 kk korkokateennusteen muutoksena, olettaen korkotason muuttuvan paralleelista yhden prosenttiyksikön ylös- tai alaspäin. Vaikutus omaan pääomaan on laskettu taseen nykyarvomutoksen kautta samalla korkoshokilla.

Korkoherkkyysanalyysi 1% yksikön paralleelin koronmuutoksen vaikutus 31.12.2017 (1 000 €)

	Muutos (korkoskenaario)	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omiin pääomiin
Korkoriski	+1% yksikkö	-325	893
Korkoriski	-1% yksikkö	275	57

Korkoherkkyysanalyysi 1% yksikön paralleelin koronmuutoksen vaikutus 31.12.2016 (1 000 €)

	Muutos (korkoskenaario)	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omiin pääomiin
Korkoriski	+1% yksikkö	-278	73
Korkoriski	-1% yksikkö	-982	99

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan taloudellisia menetyksiä tai muuta liiketoiminnallista haittaa, jotka voivat johtua sisäisistä puutteista tai virheistä järjestelmissä, prosesseissa, menettelytavoissa ja henkilöstön toiminnassa tai ulkoisista liiketoimintaan vaikuttavista tekijöistä. Kaikkiin liiketoiminnan prosesseihin, mukaan lukien luotto- ja sijoitusprosessit, sisältyy operatiivisia riskejä. Bonum Pankilla on operatiivista riskiä ulkoistettujen toimintojen ja merkittävien liiketoimintahankkeiden kautta.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa olennaiset liiketoiminnan operatiiviset riskit ja minimoida niiden toteutumismahdollisuus ja vaikutukset. Tavoitteeseen pyritään henkilöstön jatkuvalla kehittämisellä ja kattavilla toimintaohjeilla sekä sisäisen valvonnan toimenpiteillä muun muassa eriyttämällä mahdollisuuksien mukaan asioiden valmistelu, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka riskienvalvonta katselmoi. Pankki tekee vuosittain operatiivisten riskien itsearvioinnin tekemiensä riskikartoitusten perusteella, joissa hyödynnetään operatiivisten riskien tapahtuma-seuranta. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisia riskejä seurataan keräämällä tietoa operatiivisen riskin tapahtumista, häiriöistä, taloudellisista menetyksistä ja mahdollisista väärinkäytöksistä. Toimiva johto hyödyntää sisäisen valvonnan tuottamaa raportointia ohjeistuksen noudattamisesta sekä tietoja toimintaympäristön muutoksista.

Bonum Pankilla ei ollut vuonna 2017 operatiivisten riskien tapahtumia, jotka täyttäisivät Finanssivalvonnan vuosi-ilmoituksen mukaiset tappiotapahtuman kriteerit (yli 10 000€ tappio).

Strateginen riski

Strategisella riskillä tarkoitetaan pankin toimintaympäristön kehitykseen nähden väärän strategian tai liiketoimintamallin valinnasta johtuvia menetyksiä. Menetykset voivat johtua myös strategian toteuttamisen epäonnistumisesta, kilpailuympäristön odottamattomista muutoksista tai liian hitaasta reagoinnista muutoksiin.

Liiketoimintasuunnitelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden mukaisesti Bonum Pankin on pystyttävä varmistamaan POP Pankkien tarvitsemat perustoiminnot. Potentialisia strategisia uhkakuvia on huomioitu pääomatarvetta arvioitaessa. Laaditussa strategiassa keskitytään Yhteenliittymän jäsenpankkien tarvitsemien keskusluottolaitostointojen ja korttiliiketoiminnan vakiinnuttamiseen.

Strategisia riskejä pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositason suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään analyyseja POP Pankki-ryhmän tilasta ja liiketoiminnan kehityksestä sekä analyyseja ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

LIITE 3 KORKOTUOTOT JA -KULUT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Korkotuotot		
Saamisista ja veloista luottolaitoksilta	1 839	1 197
Saamisista asiakkailta	1 732	1 995
Saamistodistuksista	187	276
Muut korkotuotot	0	0
Korkotuotot yhteensä	3 758	3 468
Korkokulut		
Saamisista ja veloista luottolaitoksille	-224	-352
Saamisista ja veloista asiakkaille	-360	-47
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-974	-588
Muut korkokulut	-3	-5
Korkokulut yhteensä	-1 562	-991
Korkokate	2 196	2 476

Bonum Pankin korkotuotot sisältävät negatiivisia korkokuluja 579 568,29 euroa ja korkokulut negatiivisia korkotuottoja 980 454,92 euroa. Korkotuottoja ei ole arvonalentuneista saamisista koska Bonum Pankilla ei ole merkittäviä yksittäisiä saamisista joista olisi kirjattu arvonalentumisia.

LIITE 4 PALKKIOTUOTOT JA -KULUT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	26	31
Korttiliiketoiminnasta	5 080	5 460
Maksujenvälityksestä	3 121	2 488
Muut palkkiotuotot	6	4
Palkkiotuotot yhteensä	8 233	7 983
Palkkiokulut		
Korttiliiketoiminnasta	-2 456	-3 015
Arvopapereista	-2	-6
Maksujenvälityksestä	-715	-783
Muut palkkiokulut	-23	-98
Palkkiokulut yhteensä	-3 196	-3 901
Palkkiotuotot ja kulut, netto	5 037	4 082

LIITE 5 SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Valuuttatoiminnan nettotuotot	239	309
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	2	-12
Käyvän arvon rahastosta siirretyt	131	159
Saamistodistuksista yhteensä	132	147
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	-	1 479
Osinkotuotot	5	1
Osakkeista ja osuuksista yhteensä	5	1 480
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	137	1 627
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	376	1 936

Bonum Pankki Oyj on ollut Visa Europen osakkeiden omistaja ja on välittänyt Visan tavaramerkin alla toimivia korttituotteita. Vuonna 2016 Visa Europe myytiin yhdysvaltalaiselle Visa Inc.-yhtiölle ja Bonum Pankin osuuden myyntivoitto oli noin 1,5 miljoonaa euroa, mikä kasvatti vertailuvuoden myyntituottoja.

LIITE 6 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liiketoiminnan kehittämismaksut pankeilta	440	533
Keskusluottolaitospalvelut pl. maksujenvälitys	50	213
Muut tuotot	122	481
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	612	1 228

LIITE 7 HENKILÖSTÖKULUT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkat ja palkkiot	-1 097	-986
Henkilösivukulut	-34	-47
Maksupohjaiset eläkejärjestelyt	-206	-183
Henkilöstökulut yhteensä	-1 337	-1 216

Lähipiirin palkkiot on esitetty liitteessä 28.

LIITE 8 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Muut hallintokulut		
Muut henkilöstökulut	-144	-112
Toimistokulut	-282	-412
ICT-kulut	-4 874	-4 981
Yhteyskulut	-234	-282
Edustus- ja markkinointikulut	-18	-8
Muut hallintokulut yhteensä	-5 552	-5 795
Muut liiketoiminnan kulut		
Vuokratulut	-185	-174
Konsultointipalkkiot	-3	-17
Tilintarkastuspalkkiot	-12	-23
Muut liiketoiminnan kulut	-184	-233
Muut liiketoiminnan kulut yhteensä	-384	-447
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-5 936	-6 242
Tilintarkastuspalkkiot		
Lakisääteinen tilintarkastus	-12	-23
Tilintarkastuspalkkiot yhteensä	-12	-23

LIITE 9 POISTOT AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Koneista ja kalustosta	-20	-17
Aineettomista hyödykkeistä	-568	-568
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä yhteensä	-588	-586

LIITE 10 TULOVEROT

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-43	-258
Aikaisempien tilikausien verot	0	0
Ulkomaille maksetut lähdeverot	-1	0
Laskennallisen verosaamisen muutos	-60	-156
Laskennallisen verovelan muutos	74	71
Tuloverot yhteensä	-31	-344
<hr/>		
Tuloveroprosentti kotimaassa	20 %	20 %

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Kirjanpidon tulos ennen veroja	149	1 322
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	-30	-264
+ Verovapaat tuotot	0	0
- Vähennyskelvottomat kulut	-1	-80
- Tulokseen sisällyttömät veronalaiset tuotot	1	-
+ Tulokseen sisällyttömät vähennyskelpoiset kulut	-	1
+ Aiempien vuosien vahvistettujen tappioiden käyttö	-	-2
- Aikaisempien tilikausien verot	0	0
Tuloslaskelman verot	-31	-344

LIITE 11 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN TULOSLASKELMAERÄT ARVOSTUSLUOKITTAIN

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Korkotuotot	187	276
Tuloslaskelmaan siirretyt erät	131	159
Osinkotuotot	5	1
Myyntivoitot ja -tappiot	2	1 468
Myytävissä olevien rahoitusvarojen tuotot ja kulut yhteensä	324	1 903
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	3 571	3 192
Muut tuotot	1 163	1 317
Arvon alentumiset lainoista ja muista saamisista	23	13
Lainojen ja muiden saamisten nettotuotot yhteensä	4 757	4 522
Muut rahoitusvelat		
Korkokulut	-1 562	-991
Muiden rahoitusvelkojen tuotot ja kulut yhteensä	-1 562	-991
Valuuttatoiminnan nettotuotot	239	309
Rahoitusvarojen ja velkojen tuloslaskelmaerät yhteensä	3 757	5 743
Muut liiketoiminnan tuotot ja kulut	-3 608	-4 421
Tulos ennen veroja	149	1 322

Varoja koskevat liitetiedot

LIITE 12 RAHOITUSVAROJEN JA –VELKOJEN LUOKITTELU

Rahoitusvarat 31.12.2017

(1 000 €)	Lainat ja saamiset	Myytavissä olevat	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	70 179	-	70 179
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	141 016	-	141 016
Lainat ja saamiset asiakkailta	35 791	-	35 791
Sijoitusomaisuus			
Saamistodistukset	-	304 699	304 699
Osakkeet ja osuudet	-	798	798
Rahoitusvarat yhteensä	246 987	305 497	552 483

Rahoitusvelat 31.12.2017

(1 000 €)	Muut rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille	405 688	405 688
Velat asiakkaille	4 801	4 801
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	109 713	109 713
Rahoitusvelat yhteensä	520 202	520 202

Rahoitusvarat 31.12.2016

(1 000 €)	Lainat ja saamiset	Myytavissä olevat	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	85 073	-	85 073
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	74 408	-	74 408
Lainat ja saamiset asiakkailta	38 556	-	38 556
Sijoitusomaisuus			
Saamistodistukset	-	254 425	254 425
Osakkeet ja osuudet	-	213	213
Rahoitusvarat yhteensä	198 037	254 638	452 675

Rahoitusvelat 31.12.2016

(1 000 €)	Muut rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille	326 899	326 899
Velat asiakkaille	3 613	3 613
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	99 521	99 521
Rahoitusvelat yhteensä	430 033	430 033

LIITE 13 KÄTEISET VARAT

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta	70 179	85 073
Käteiset varat yhteensä	70 179	85 073

Käteisiin varoihin luetaan shekkitili Suomen Pankissa.

LIITE 14 LAINAT JA SAAMISET

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	1 016	11 408
Muut	140 000	63 000
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta yhteensä	141 016	74 408
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Lainat	3 119	7 010
Luottokorttisaamiset	32 373	31 296
Muut saamiset	299	250
Lainat ja saamiset asiakkailta yhteensä	35 791	38 556
Lainat ja saamiset yhteensä	176 808	112 964

Tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot lainoista ja saamisista

Tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot lainoista ja saamisista

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
-/+ Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumistappioiden muutos	23	13
- Lopulliset luottotappiot	-233	-370
Arvonalentumistappiot lainoista ja saamisista	-210	-356

Lainojen ja saamisten kertyneet arvonalentumistappiot taseessa

(1 000 €)	2017	2016
Arvonalentumistappiot 1.1.	140	153
+/- Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumistappioiden muutos	-23	-13
Arvonalentumistappiot 31.12.	117	140

Arvonalentumistappiot on kirjattu korttiluottosaamisista. Arvonalentumistarkastelu tehdään saamisryhmäkohtaisesti.

LIITE 15 SIJOITUSOMAISUUS

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Käypään arvoon arvostetut noteeratut saamistodistukset		
Julkisyhteisöiltä	258 290	195 886
Muilta	46 408	58 539
Osakkeet ja osuudet	798	213
Sijoitusomaisuus yhteensä	305 497	254 638

LIITE 16 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Bonum Pankin aineettomat hyödykkeet ovat POP Pankki -ryhmän yhteistyökumppaneiden toimesta toteutettuja tietojärjestelmiä, joihin Bonum Pankilla on IAS 38 Aineettomat hyödykkeet -standardissa tarkoitettu määräysvalta. Yhteistyökumppaneista merkittävin on Oy Samlink Ab. Merkittävimmät aineettomat hyödykkeet ovat keskuspankkipalveluissa ja korttitoiminnassa käytettäviä tietojärjestelmiä. Muut aineettomat hyödykkeet muodostuvat mm. lisensseistä.

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Tietojärjestelmät	1 797	2 364
Muut aineettomat hyödykkeet	36	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 833	2 364

Aineettomien hyödykkeiden muutokset 2017

(1 000 €)	Tieto- järjestelmät	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 396	-	-	3 396
+ Lisäykset	-	-	36	73
Hankintameno 31.12.	3 396	-	36	3 469
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-1 032	-	-	-1 032
- Poistot	-568	-	-	-568
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-1 600	-	-	-1 600
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 364	-	-	2 364
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 797	-	36	1 833

Aineettomien hyödykkeiden muutokset 2016

(1 000 €)	Tieto- järjestelmät	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 396	325	-	3 721
+ Lisäykset	0	-	-	0
- Vähennykset	-	-	-	0
Hankintameno 31.12.	3 396	325	-	3 721
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-465	-324	-	-789
- Poistot	-568	-1	-	-568
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-1 032	-325	-	-1 357
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 932	1	-	2 932
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 364	-	-	2 364

LIITE 17 AINEELLISET HYÖDYKKEET

Koneiden ja kaluston muutokset

(1 000 €)	2017	2016
Hankintameno 1.1.	107	86
+ Lisäykset	6	21
Hankintameno 31.12.	113	107
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-54	-36
- Poistot	-20	-17
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-74	-54
Kirjanpitoarvo 1.1.	53	50
Kirjanpitoarvo 31.12.	39	53

LIITE 18 MUUT VARAT

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Siirtosaamiset		
Korot	650	754
Muut siirtosaamiset	922	757
Muut	139	45
Muut varat yhteensä	1 711	1 556

LIITE 19 LASKENNALLISET VEROT

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset	244	312
Versaamiset yhteensä	244	312
Tuloverovelka	40	230
Laskennalliset verovelat	416	455
Verovelat yhteensä	456	685

Laskennalliset verosaamiset

(1 000 €)	1.1.2017	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2017
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	14	-	-7	7
Ryhmäkohtaisista arvonalentumisista	28	-5	-	23
Saaduista ennakkomaksuista	270	-56	-	214
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	312	-60	-7	244

(1 000 €)	1.1.2016	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2016
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	41	-	-27	14
Ryhmäkohtaisista arvonalentumisista	31	-3	-	28
Saaduista ennakkomaksuista	414	-145	-	270
Verotuksellisista tappioista	9	-9	-	0
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	495	-156	-27	312

Laskennalliset verovelat

(1 000 €)	1.1.2017	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2017
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	111	-	35	146
Aineettomista hyödykkeistä	344	-74	-	270
Laskennalliset verovelat yhteensä	455	-74	35	416

(1 000 €)	1.1.2016	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2016
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	21	-	90	111
Aineettomista hyödykkeistä	414	-71	-	344
Laskennalliset verovelat yhteensä	435	-71	90	455

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät ja niihin liittyvät laskennalliset verot 2017

(1 000 €)	Muutos, brutto	Laskennallinen vero	Muutos netto
Käyvän arvon rahasto	211	-42	168
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	211	-42	168

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät ja niihin liittyvät laskennalliset verot 2016

(1 000 €)	Muutos, brutto	Laskennallinen vero	Muutos netto
Käyvän arvon rahasto	585	-117	468
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	585	-117	468

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

LIITE 20 VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Velat luottolaitoksille		
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat	288 273	192 376
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	117 415	134 522
Velat luottolaitoksille yhteensä	405 688	326 899
Velat asiakkaille		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	4 801	3 613
Velat asiakkaille yhteensä	4 801	3 613
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	410 489	330 512

LIITE 21 YLEISEEN LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Joukkovelkakirjalainat	99 717	99 521
Sijoitustodistukset	9 996	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	109 713	99 521

Bonum Pankki Oyj on laskenut liikkeeseen tilikaudella 2016 kolmivuotisen vaihtuvakorkoisen 100 miljoonan euron vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Laina on listattu Helsingin pörssiin. Tilikauden aikana laskettiin liikkeeseen kaksi sijoitustodistusta nimellispääomaltaan yhteensä 10 miljoonaa euroa.

LIITE 22 MUUT VELAT

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	117	780
Siirtovelat		
Korkovelat	51	48
Muut siirtovelat	1 527	1 846
Muut	928	1 053
Velat korttitapahtumista		
Saadut ennakkomaksut	863	577
Muut	195	255
Muut velat yhteensä	3 682	4 558

Bonum Pankki on perinyt vuosina 2014 ja 2015 keskusluottolaitostoiminnassa ja korttiliiketoiminnassa käytettävien tietojärjestelmien kehittämiskustannusten kattamiseksi kehittämismaksuja kaikilta ko. palveluja käyttäviltä pankeilta. Pankeilta perityistä maksuista ei ole tuloutettu sitä osaa, jolla on katettu aineettomaksi hyödykkeeksi aktivoituja menoja. Maksut on tässä tapauksessa käsitelty ennakkomaksuina ja ne on merkitty muihin velkoihin. Maksujen tuloutus tapahtuu silloin, kun aineetonta hyödykettä käytetään liiketoiminnassa.

LIITE 23 OMA PÄÄOMA

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Osakepääoma	10 000	10 000
Sidotut rahastot		
Käyvän arvon rahasto		
Myytavissä olevien sijoitusten arvostuksista	556	387
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	20 000	10 000
Kertyneet voittovarot		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1 296	318
Tilikauden voitto (tappio)	118	978
Oma pääoma yhteensä	31 970	21 683

Osakepääoma

Osakepääomaan merkitään maksettu osakepääoma. Bonum Pankilla on yhteensä 900 000 osaketta, jossa tilikauden aikana ei ole tapahtunut muutoksia.

Sidotut rahastot

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen laskennallisella verolla vähennettynä. Käyvän arvon muutos voi olla positiivinen tai negatiivinen. Rahastoon merkityt erät siirretään tuloslaskelmaan, kun myytävissä olevasta arvopaperista luovutaan tai kirjataan arvonalentuminen.

Vapaat rahastot

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon on merkitty se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei ole merkitty osakepääomaan sekä sellainen muu oman pääoman sijoitus, jota ei merkitä muuhun rahastoon.

Kertyneet voittovarot

Kertyneet voittovarot ovat aiemmilta tilikausilta kertyneitä varoja, joita ei ole siirretty oman pääoman rahastoihin tai jaettu voitonjakona omistajille.

Erittely käyvän arvon rahaston muutoksista

(1 000 €)	2017	2016
Käyvän arvon rahasto 1.1.	387	-81
Käyvän arvon muutos, myytävissä olevat rahoitusvarat	341	744
Tuloslaskelmaan siirretyt	-131	-159
Laskennalliset verot	-42	-117
Käyvän arvon rahasto 31.12.	556	387

Muut liitetiedot

LIITE 24 ANNETUT VAKUUDET

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Annetut vakuudet		
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Muut vakuudet Suomen Pankille	16 389	27 915
Annetut vakuudet yhteensä	16 389	27 915

LIITE 25 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Luottolupaukset	101 283	84 865
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	101 283	84 865

LIITE 26 KÄYVÄT ARVOT ARVOSTUSMENETELMÄN MUKAISESTI

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat 31.12.2017

(1 000 €)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpito-arvo
Toistuvasti käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Myytavissä olevat rahoitusvarat	52 837	251 861	798	305 497	305 497
Jaksettuihin hankintamenoihin arvostettavat rahoitusvarat					
Lainat ja muut saamiset	-	177 018	-	177 018	176 808
Rahoitusvarat yhteensä	52 837	428 879	798	482 514	482 305
Jaksettuihin hankintamenoihin arvostettavat rahoitusvelat					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	101 382	10 003	-	111 382	109 713
Muut rahoitusvelat	-	410 489	-	410 489	410 489
Rahoitusvelat yhteensä	111 382	410 489	0	521 871	520 202

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat 31.12.2016

(1 000 €)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpito-arvo
Toistuvasti käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Myytavissä olevat rahoitusvarat	59 684	194 741	213	254 638	254 638
Jaksettuihin hankintamenoihin arvostettavat rahoitusvarat					
Lainat ja muut saamiset	-	114 258	-	114 258	112 964
Rahoitusvarat yhteensä	59 684	308 999	-	368 896	367 602
Jaksettuihin hankintamenoihin arvostettavat rahoitusvelat					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	102 532	-	-	102 532	99 521
Muut rahoitusvelat	-	330 512	-	330 512	330 512
Rahoitusvelat yhteensä	102 532	330 512	0	433 045	430 033

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon määrittäminen

Rahoitusvarat ja -velat merkitään taseeseen käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoon. Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostaminen on kuvattu tarkemmin liitteessä 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusinstrumentit, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien markkinahintanoteerausten perusteella. Likvideiksi markkinoiksi katsotaan sellaiset markkinat, joilta hintanoteeraukset saadaan säännöllisesti. Tähän ryhmään merkitään kaikki julkisesti noteeratut arvopaperit.

Taso 2 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit, joiden arvostuksessa käytetään yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä tai -malleja, jotka perustuvat todennettavissa oleviin markkinahintoihin perustuviin oletuksiin. Tasolle 2 merkittyjen rahoitusinstrumenttien käypä arvo voi perustua esimerkiksi vastaavanlaisen instrumentin markkinanoteerauksesta tai rahoitusvälineen osien markkinanoteerauksesta johdettuun arvoon. Tähän ryhmään merkitään korttiluotot sekä muut instrumentit, joilla ei käydä kauppaa likvideillä markkinoilla.

Taso 3 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit ja muut varat, joiden käypä arvo ei perustu markkinanoteerauksiin tai arvostusmenetelmien tai -mallien avulla todennettavissa olevien markkinahintojen perusteella laskettuun arvoon. Arvostusmenetelmissä käytettyihin oletuksiin liittyy usein epävarmuutta. Tasolle 3 merkittyjen varojen käypä arvo perustuu usein kolmannelta osapuolelta saatuun hintatietoon. Tähän ryhmään merkitään noteeraamattomat osakkeet ja rahastot.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Siirrot hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Tilikaudella ei tapahtunut siirtoja tasojen välillä.

Tasolle 3 merkittyjen myytävissä olevien rahoitusvarojen tapahtumat

(1 000 €)	2017
Kirjanpitoarvo 1.1.	213
+ Hankinnat	371
+/- Laajan tuloksen eriin kirjatut arvomuutokset	214
Kirjanpitoarvo 31.12.	798

Herkkyysanalyysi tasolle 3 merkityille rahoitusvaroilta

Myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2017

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan	
		Positiivinen	Negatiivinen
Myytävissä olevat rahoitusvarat	798	120	-120

Myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2016

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan	
		Positiivinen	Negatiivinen
Myytävissä olevat rahoitusvarat	213	32	-32

Tasolle 3 merkittyjen toistuvasti käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen käyvän arvon herkkyys on laskettu olettamalla arvopaperin käyvän arvon muuttuvan 15 prosenttia.

Bonum Pankilla ei ole kertaluonteisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

LIITE 27 MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Bonum Pankki on vuokrannut toimitilansa sekä liiketoiminnassa käytettäviä laitteita.

Maksettavat ja saatavat vähimmäisvuokrat sisältävät ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat tai saatavat vähimmäisvuokrat. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten ei-peruutettavana osuutena käsitellään irtisanomisajan mukaista vuokraa.

Bonum Pankki vuokralle ottajana, maksettavat vähimmäisvuokrat

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
1 vuoden kuluessa	167	166
1–5 vuoden kuluessa	10	163
Yhteensä	176	329

LIITE 28 LÄHIPIIRITIEDOT

Bonum Pankin lähipiiriin kuuluvat yhtiön hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin kuuluu myös Bonum Pankin emoyhteisö POP Pankkiliitto osk sekä sen toimitusjohtaja ja tämän sijainen. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat sellaiset yhteisöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ja/tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta. Johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Bonum Pankin hallitus ja toimitusjohtaja sekä johtoryhmä. Avainhenkilöihin kuuluu myös POP Pankkiliitto osk:n toimitusjohtaja ja tämän sijainen. Lähipiiriin kuuluvat myös Bonum Pankin kanssa samaan konserniin kuuluvat yhteisöt.

Bonum Pankki on myöntänyt lähipiirille asunto- ja kulutusluottoja tilikaudella 2017 henkilökunnan ehdoin ja ne on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Liiketapahtumat lähipiiriin kuuluvien avainhenkilöiden kanssa

(1 000 €)	31.12.2017	31.12.2016
Varat		
Luotot	864	6 074
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Luottolupaukset	47	3 091

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensatio

(1 000 €)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	910	747
Yhteensä	910	747

Avainhenkilöiden kompensatio 1.1.-31.12.2017

(1 000 €)	Palkka ja palkkiot	Lakisääteiset eläkekulut
Dahlgvist Anders, toimitusjohtaja	141	26
Karesvuo Ossi, hallituksen puheenjohtaja	12	-
Salo Kirsi, hallituksen puheenjohtaja	5	-
Harjunpää Ilkka, hallituksen varapuheenjohtaja	2	-
Linna Hanna, hallituksen varapuheenjohtaja	5	-
Hulkko Timo	5	-
Lemettinen Pekka	3	-
Zilliacus Mikael	4	-
Yhteensä	175	26

LIITE 29 TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Bonum Pankin hallitus on käynnistänyt hakuprosessin uuden toimitusjohtajan valitsemiseksi. Anders Dahlgvist jätti toimitusjohtajan tehtävän tammikuussa 2018 ja hänen tilalleen väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi nimitetty Marjo Orrenmaa on eronnut yhtiön palveluksesta. Bonum Pankin toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa toistaiseksi Kirsi Salo, joka toimi 29.1.2018 asti Bonum Pankin hallituksen puheenjohtajana. Kirsi Salon erottua hallituksesta hallituksen puheenjohtajaksi valittiin POP Pankkiliitto osk:n toimitusjohtaja Pekka Lemettinen.

Bonum Pankilla ei ole muita sellaisia merkittäviä tapahtumia tilinpäätöspäivän jälkeen, joilla olisi olennaista vaikutusta tilinpäätöksessä esitettyyn informaatioon.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS

Espoossa 15. päivänä helmikuuta 2018

Bonum Pankki Oyj:n hallitus

Pekka Lemettinen
Hallituksen puheenjohtaja

Timo Hulkko

Hanna Linna

Mikael Zilliacus

Kirsi Salo
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 15. päivänä helmikuuta 2018

KPMG OY AB

Johanna Gråsten
KHT

POP Pankki
Bonum Pankki Oyj